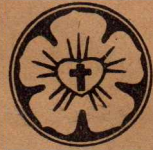

EVANGÉLIKUS

Boldog-virágos a szíved,
Ha keresztet híven viszed.

ŐSZI ÉRTESÍTŐ

Kassa, 1942. október hó 10.

Des Christen Herz auf Rosen geht,
Venns mitten unterm Kreuze steht.

A KASSAI EVANGÉLIKUS I. EGYHÁZKÖZSÉG TAGJAI SZÁMÁRA
Informationsblatt für die Mitglieder der Evang. I. Kirchengemeinde in Kassa

SZEMÉLYTELEN IGÉK

Olyan soká kell néha várni rá,
de aztán eljő a csoda:
Sok csillanó csepp áldva hull alá.
Esik.

Gomolygó felhők meg-megzengenek,
hegyek morajlanak feleletet.

Dörög.

S hulló eső, gyújtó villám mögött,
aki cselekszik, aki élve él:

örök.

Esik, villámlik, havazik, dörög...

Személytelen igék.

Sok ige közt személytelen csapat.

Bár tudnék sok ilyen igét!

Tele van igével az életem:

Teszek-veszek, élek, járok-kelek...

de tudom jól, nem személytelenek.

Tudom, még én szolgálók, én mosolygók,

tudom, még én írok, én látok, érzek.

S irigye lettem villámnak, viharnak.

Irigye a személytelen igének.

— Csodálatos, boldog titokra vágyom:

mosoly, szolgálat, cselekedet, élet

ne tőlem legyen, valaki Mászt rejtjen.

Szüntelen csendes alázatba ejtsen,

hogy már nem én!

Legyen így. Legyen napról-napra több

személytelen igém.

Ára 50 fillér

Magyarországra
Dr. Schmalek Tibor úr
által. Péterváros
H.
Cseréket p. 11.

Vesszek belé a dörgő akaratba.
Aki a viharnak a szárnyat adja,
adjon nekem.

Áldó esőként hullasson el szerte
a földeken.

S az életem sok égi cseppre válva
ha elpereg:

„Esik” — szóljanak felfelé tekintve
azi emberek.

Túrmezei Erzsébet
diakonissza testvér.

Evangélikus

Nem írtam jelzöt ehhez a névhez, a mi szép nevünkhöz. Némelyek előtt talán üresnek, hiányosnak látszik ez így magában, pedig ennek a szónak magában van értéke. Nem jelent fokozást, többletet, ha melléje írunk, vagy mondunk egy jelzöt, amilyen a jó, az igazi. Nem lehet tehát valaki jó evangélikus, vagy igazi evangélikus, hanem vagy evangélikus, vagy nem evangélikus. Ha ehhez a szóhoz mi jelzöt teszünk, nem fejeztünk ki többet, mint amit a szó magában is jelent. A Napra hiába ragasztom a meleg jelzöt, nem érintetem a lényegét, hiszen a Nap nem lehet más, mint meleg.

Ennek a névnek azonban következményei vannak. Aki evangélikus, annak ehhez a névhez méltónak kell lennie, mert másképen nem viselheti megfelelően ezt. Aki nem evangélikus a szó teljes értelmében, az legfeljebb csak volt az. Vannak ennek az elnevezésnek ismertető jelei. Nézzünk egy párat.

Az evangélikus ember **biblikus**. A Biblia tartalma, lényege az evangélium. Nem csupán a négy evangélista írása érdemli meg ezt a nevet, hanem az egész Szentírásról átvonul az az örömhír, hiszen ezt jelenti magyarul az evangélium, hogy Isten szereti a bűnös embert, s meg akarja váltani. A Biblia igazságainak ott kell lennie az evangélikus ember életfelfogásában, tehát bibliaolvasónak kell őt ismernie mindenkinek. A biblia mint könyv velejárója, olvassa otthon, viszi magával útra, beviszi a kórházba; de nemcsak **vele él**, hanem **belőle** él. Megérik a beszédén, kitűnik a cselekedeteiből, hogy számára a Biblia tanítása életbölcesség, életigazság. Krisztus számára nem történelmi személyiség, hanem Megváltó.

Ebből az alapvonásból rajzolódik meg az evangélikus ember egész lelki képe.

A biblikus ember **hívő** ember. A hite azonban nem ismeret, nem értelemfölkötti dolgok pusztán elfogadása, nem babonákban való hívés, hanem az élő Krisztus szeretete. A hit akkor igazi, ha Krisztushoz kapcsolódik, ha állandó együttlét Vele, szüntelen való meghajlás Előtte. Azonban nem afféle bizalmaskodás, hanem az úr és szolga szerteten alapuló viszonya. Ő parancsol, az ember engedelmeskedik. Ő uralkodik és az ember szolgál.

Ebből következik az, hogy az evangélikus ember **alázatos**. Ezt az emberek közötti viszonyában se felejtí el. Ott se akar zsarnok lenni, hanem az embertestvérek készséges segítíje, aki nem elbizakodott a mások róvására, nem élők és holtak csalatkozhatatlannak vélt ítélíje, hanem a saját hibáinak, gyarlóságainak, bűnös voltának ismeríje, aki nem gyönyörkídik a mások elestében, hanem kinyújtja a kezét a mások megmentése végett.

Igy válik az evangélikus ember türelmessé. Akinek van keresztyén önismerete, az nem is lehet más, mint **türelmes**. Ez ív meg minket attól, hogy mindég másokra igyekezzünk nézni, másoktól sokat köve-teíni, hanem ellenkezíleg, magunktól akarunk sokat, másoktól inkább kevesebbet, magunk íránt vagyunk szígoiúak, mások íránt elnézíek.

Nem merílt ki még az evangélikus ember lelki arcképe. Ott még sok szép vonás van. Ott van az igazság, a húség sokféle megnyilatkozása és ott tündíklík a hithúség hősies képe. Ezek teszik együttesen az evangélikus típusát. Olyan értékes ez az egyetemes keresztyénség, a nemzet és a társadalom szempontjából, hogy megírzése, sít gyarapítasa egyetemes érdek. Meggyíződése, hogy nincs értékesebb vallási típus az evangélikusnál!

Marcsek János, esperes.

Egyházkízségünk és iskolánk

Tavaszi Értesítínk hasábjain már írtam néhány sort e kérdísről. Megkísíreltem összefoglalni, mit jelent a mi szép és szent hagyományokban gazdag egyházkízségünk életében új életre hí-vott iskolánk. Azóta lezártunk egy iskolai ívet, aki meghallgat-ta a vizsgákat, nyugodt lélekkel gyíződhetett meg róla, hogy tanítíink és tanulíink egyaránt tanúbizonyságot tettek arról, hogy mind az az áldozat és munka, melyet iskolánkért hoz-tunk, nem volt híabavalí, meg-hozta a maga értékes gyíümí-l-cseit.

E kis füzetben egyházkízsé-günk két hí sáfárja számol be munkájáról, a pénzügyi bizottság és iskolaszék elníkei ismertetik azt, hogy a vezetíjük alatt mú-kídkí bizottságok mit tettek és mit terveznek iskolánk fenntar-tasa érdekében. Javaslataik már

az egyháztanács elítt is megtár-gyaltattak és ennek egyhangú ha-tározata alapján immár az egy-házkízség elníkségének köteles-sége, hogy végrehajtásukról gon-doskodva megteremtse az anya-gi fedezetet az iskola fenntartasa és a parancsolí szíkség által elírt szerény ítemí továbbfej-lesztésére.

Nehéz ídíket élünk, nem tud-juk, mit hoz a holnap, a mai vi-szonyok semmiképpen nem al-kalmasak arra, hogy messze elí-re gondoljunk. Meg kell eléged-nünk azzal, hogy a legnagyobb takarékoság szem elítt tartásá-val gondoskodjunk arról, hogy egyházkízségünk minden intéz-ménye munkaképes legyen. E munkánkat sok körülmény nehe-zíti meg. Az elmúlt ívben várat-lat és halaszthatatlan kiadásokra kellett fedezetet teremtenünk, hogy csak a legfontosabbat emel-

jem ki: kénytelenek voltunk iskolaépületünk tetőzetét rendbehozni, mert az évtizedek óta nem javított fedél mellett az épület komoly károsodásával kellett számolnunk. Kezünk között van a városi hatóságok átirata, mely épületeink homlokzatának javítását írja elő kötelezően általános városszépítési szempontoknak megfelelően. Mindezek a körülmények lehetetlenné tették azt, hogy az egyetlen helyes utat kövessük már ez év folyamán és iskolánk fenntartását egyházközségünk költségvetésében biztosítsuk. Úgy az elnökség, mint az egyháztanács a legteljesebb tudatában van annak, hogy iskolát fenntartani és fejleszteni kizárólag adományokra alapítva nem lehet és nem szabad. Meg kell találnunk és meg fogjuk találni a módját annak, hogy a jövőben, lehetőleg már a következő költségvetési évben a fentebb vázolt egyetlen helyes útra, a biztos költségvetési alapra térhessünk át. Ebben az évben azonban ez lehetetlen volt. Az általános drágulás, egyházkerületi és egyházmegyei járulékaink szükségszerű emelkedése, a fizetéseknek törvényszerű emelése máris szükségessé tették az egyházi adónak 20%-os emelését, sajnos, sokan voltak híveink között, kik e parancsoló szükségéget nem értették meg. Egy újabb emelés, e célból pótköltségvetés beállítása most lehetetlenség volna. Így ez évben sem marad más lehetőségünk, mint amellyel az első évben megindítottuk iskolánkat: híveink egyházszerevére és áldozatkészségére kell hivatkoznunk és kérnünk kell e nemes célból önkéntes megajánlásainkat. Hiszem és tudom, hogy

kérő szavunk nem lesz pusztába kiáltó szó! Az iskolabizottság elnöke már beszámolhat arról, hogy a felajánlások megindultak biztatóan. Egy lelkes egyháztanácsosunk, kinek anyagi helyzete nem engedi meg, hogy nagyobb pénzüsszeggel járuljon hozzá az iskola fenntartásához, munkát ajánlott fel, vállalva költségmentesen a havonta esedékes hozzájárulások összegyűjtését. Hiszem és bízom benne, hogy nem fogunk csalódní, iskolánk élni fog, fejlődni és virágozni, benne nevelkedik jövőnk és reménységünk, legdrágább kincsünk, ifjúságunk!

Testvérem, ki olvasod e sorokat, jer velünk, mi várunk Rád, mi bízunk egyházhuségdben!

Erős vár a mi Istenünk!

Dr. Engel Rudolf,
egyházfelügyelő.

Erő, egészség a magyar gyümölcs!

GYÜMÖLCS-
különlegességek csakis a
G Ö M Ö R I
gyümölcs-vállalatnál
KASSA, LAKATOS-U. 4
kaphatók.

Mérsékelt árak! — Vidéki megrendelések azonnal eszközöltetnek.

Cégtulajdonos: GALLÓ ISTVÁN

FLEISCHER és SCHIRGER

vas-, vasáru- és szénnagykereskedés
KASSA

Főüzlet: Fő-utca 2 Telefon 2963, 2964

Fióközlet: Fő-utca 38. Telefon 2962 és
Honvédek-útja 21. Telefon: 2961

Villamos és rádió osztály: Fő-utca 11
Telefon 2965

Szentelep: Bocskay-krt. 13. Tel. 3145

Kedves Nőtestvéreim!

Örömmel közlöm mindenk-előtt, hogy Pálma testvér személyében új diakonisszát kaptunk, akit szeptember 21-én tartott választmányi ülésünkön mutattam be megjelent tagjainknak. Szere-ttel köszöntöm őt körünkben, s miután Pálma testvér már eddigi működése során is igazolta, hogy nagy belmissziós tapasztalatokkal rendelkezik, szegényeink gondozását is a legmesszebbmenő odaadással végzi, — már eddig végzett munkájáért is elismeréssel kell adóznunk, s úgy gondolom, hogy a Diakonissza Nő-egyesület tagjai Pálma testvérrel a legnagyobb egyetértésben és összhangban fognak tudni együtt munkálkodni közös cél-jaink elérése érdekében.

Osszejöveteleinket minden hétfőn délután 4—5 óráig tartjuk. Érdemleges tárgysorozatunk meg-kezdése előtt Pálma testvér rövid szentírásmagyarozatot tart, ezután letárgyaljuk folyó ügyein-ket, s összejöveteleink berekesztéséül ismét Pálma testvér mond imát.

Kérem kedves nőtestvéreimet, jelenjenek meg ezeken a hétfő délutáni összejöveteleken minél nagyobb számban, egyrészt hogy Pálma testvért azok is megismer-jék, akiknek eddig erre módjuk nem volt, másrészt pedig azért is, hogy ezidei őszi munkaprogramunkat mielőbb, s minél eredményesebben megvalósíthas-suk.

Őszi munkaprogramunk a há-boiús időkre való tekintettel megváltozott. Eddig rendezett tea-délutánjainkat rendszeresen nem tarthatjuk meg, főleg a szüksé-ges anyagok hiánya miatt. Kivé-

telt képeznek a sebesült, de már lábon járó honvédeink részére rendezendő szeretet-vendéglátá-sok. Az első ilyen honvéduzson-nát október 12-én tartjuk meg, a-melyre 60 sebesült honvédet hív-tunk meg. Nagyon kérem nő-testvéreimet, járuljanak hozzá te-hetségük szerinti, pénz- vagy ter-mészetheni adományaikkal ez uzsonnák sikeréhez, hiszen büsz-kességeinkről, honvédeinkről van szó, akik bennünket védenek, érettünk mindent feláldoznak, a legkevesebb tehát, amit értük te-hetünk, ha nekik szeretet-uzson-náink körében pár órára meleg otthont és vendégszeretetet nyuj-tunk. Adjon erre a célra minden-ki tehetsége szerint, minden leg-csekélyebb adományt szeretettel fogadjunk.

Szegényeink karácsonyi meg-ajándékozására tervünk az, hogy összegyűjtünk mindenféle még használható tiszta ruhaanyagot, ezt magunk feldolgozzuk és meg-varrjuk a szegény gyerekek ré-szére ruhának és fehérneműnek. Ezért is kérem kedves nőtestvé-reimet, hogy a hétfő délutáni összejöveteinken jelenjenek meg minél nagyobb számban, hozzák el magukkal ruhaanyag adomá-nyaikat, amelyeket az összejöve-telen osztályozunk, azokat ki-szabjuk és varrni tudó hölgytag-jainknak elkészítés céljából kiad-juk.

Nagyon kérem tagjainkat, hoz-zanak feldolgozható régi ruha-és fehérnemű anyagot, mindenki tehetsége szerint, hacsak egy da-rabot is, de hozzon. Minden ház-tartásban akad félretett, haszná-latonkívüli ilyen anyag, mi min-dent fel tudunk használni.

Kérem kedves nőtestvéreimet, hogy mint a multban, úgy ezúttal is karolják fel ezt a nemes célt szolgáló tervünket és munkánkat, legyenek segítségünkre, hogy szegényeinket boldog és meglegedett karácsonnyal ajándékozhassuk meg.

Kassa, 1942. október 1.

Dr. Farkas Józsefné,

az evangélikus Diakonissza Nőegyesület
elnöke.

Énekkari munka

Isten bölcs alkotásai vagyunk. Énekhangunk is Istentől kaptuk. Isten eme ajándékát éneklő gyülekezetünkben sokan véka alá rejtik. Pedig az Úr várja énekünket. Várja az Úr, kéri az Úr! Ne embereknek énekelj tetszélgesből, hanem Istennek szívesen, szíved legbelsejéből. Örülj evangélikus testvérem, mert tudsz énekelni és még énekelhetsz. — Istent dicséred énekkel mindennütt, ahol erre alkalom kínálkozik. — Hajlékodbán, templomodban. Ha szereted egyházadat, akkor szeretned kell az éneket is. Ha énekelni szeretsz, nem sajnálhatsz hetenkint 1—2 órát arra, hogy eljőjj közénk és összhangzatos éneklésben velünk találj meg az Úrhoz vezető utat. Nem tehetsz kifogást, mert nincs nagyobb szolgálat, mint az Urat ingyen szolgálni. Nem érezheted az ingyen való szolgálat áldott érzését, ha nem vagy közöttünk. Milyen jó sokszor fáradságosan is az Úrnak szentelni néhány órát.

Közeledik egyházunk legnagyobb ünnepe, járulj énekkel ahhoz a nagy adományhoz, melyet Istennek akarunk juttatni.

Elvárunk! Vegyeskarunk énekpróbai szerdán és pénteken este 7—8 óráig. Hölgyek részére szerdán, urak számára pénteken tartunk próbákat.

Érezd eme kötelességed súlyosságát. Hívunk, várunk!

Imolai Zoltán,
énekevezér.

**ADRIÁNYI
ÉS MARKÓ KASSA**
vas- és szénagykereskedés
VASÜZLET:
Fő-utca 1 szám - Telefon: 27-40
SZÉNÜZLET:
Kossuth Lajos-u. 21 - Tel.: 26-79

Szitányi Béla
ANGOL ÚRISZABÓSÁGA
Kassa
KOVÁCS-UTCA 17 SZÁM

Vitéz Sándor

könyv-, papír-, zenemű-
és írószerkereskedés

KASSA, Fő-utca 75

Telefon: 27-46

Alapítva: 1885

ifj. Rohringer Géza

NŐI, FÉRFI-DIVAT
ÉS RÖVIDÁRU

Kassa, Fő-utca 71. sz.

Részlet Túróczy Zoltán tiszakerületi püspök f. évi jelentéséből:

Egész Magyarország egy nagy hadiüzem!

A most folyó világháborúról világnézeti beállítottság és érzelmi vagy gazdasági érdekeltség szerint lehetnek különbözők a felfogások Magyarországon is, nem hiszem azonban, hogy lehet józanul gondolkozó magyar ember, aki ne volna tudatában annak, hogy a szovjettel való küzdelem számunkra élet-halál harc. Azóta nyilvánvalóvá lett, hogy a szovjet le akarta rohanni Magyarországot, a harctéri tapasztalatok pedig megmutatták, hogy ez mit jelentett volna: egy új tatárjárást, mely nemcsak a fizikai javak, hanem a szellemi értékek pusztulását is maga után vonta volna. Kolchosz-zsellért formált volna a függetlenségére büszke magyar gazdából, ipari rabszolgát a kemény harcok által jogait kivívott munkásból, útszéi koldust a tisztos polgárból, mozgóképszínházat a sok áldozattal megépített templomból, börtöntölteléket és akasztófavirágot felekezeti különbség nélkül a papokból. Ki ne érezné, hogy itt rólam van szó, ez a háború az én háborúm, a Don partján a Duna partjáért harcolnak! Ez a tudat hadiüzemmé teszi az egész Magyarországot, a nadrágszíjnyi földjén még a maga kenyerét megtermelni sem tudó kisember munkájától a hadianyaggyárig! Itt olyan értékek megvédéséről van szó, amelyekért semmi áldozatot nem szabad sokallanunk és készséggel alá kell vetnünk magunkat minden fegyelemnek.

Az egyház, mint hadiüzem!

Az egyházat most jól felfogott érdeke is hadiüzemmé tehetné.

Borzalmas szemléleti oktatást kapott arról, hogy mi lenne, az egyház sorsa, ha a magyar föld is szovjetföld lenne.

1940 márciusában volt kénytelen a finn nép átadni a szovjetnek Karjala egy részét. Ezen a területen 42 evangélikus és 40 görögkeleti templom s 75 imaház volt. Ebből a bolsevista uralom 14 hónapja alatt 35 evangélikus és 18 görögkeleti templomot romboltak le s 40 imaházat tettek hasznavehetetlenné. A többi világi célokra vették igénybe. Megyálázott templomok, feldúlt temetők hirdetik: mi az egyház sorsa a szovjetben.

Mindezekon kívül és felül is elvileg kell ebben a háborúban hadiüzemmé válnia az egyháznak. Erre kényszeríti az időfeletti egyházat az idővel való pásztori azonosodása is. Ez azonban magában foglalja már annak a megállapítását is, hogy az egyház nem lehet véresszájú hadiüzem. Simóniát követ el az az egyház, amelyik a Szent Lélek mámorát rohamra indító alkoholemorrá alacsonyítja le. Más az egyház feladata: a pásztorolás. Ezt kell hadiüzemként végeznie. Az egyház hadiüzemessége mindenkéltől azt jelenti, hogy ma az egyháznak tudatában kell lennie annak, hogy munkája szoros összefüggésben van a háborúval s annak győzelmes kimenetelével. Ezt ma már olyan emberek is elismerik, akiknek szemében nem sokat jelent az egyház. Látják, hogy a háború sokszor az idegek háborúja s ezért értékelik az egyház munkáját mint közidegcsillapítószert. Mi azonban tudjuk,

hogya a hit nem kábítószer, hanem csodálatos erő. Hit nélkül nincs igazi hősi magatartás, csak erőltetett hősködés. Hit nélkül nincs igazi tűrniudás, csak ideig-óráig tartó önfegyelem. — Hit nélkül nincs áldozatok igazi méltó hordozása, csak társadalmi illem.

A hadiüzemnek fokozottan kell dolgoznia. Tudomásul kell tehát vennie az egyháznak is, hogy ma nem elég az egyházi munkában sem a béketempó. Nem úgy kell látnunk tehát a helyzetet, hogy a háború akadályozza s ve-

getatív visszahúzóúásra kényszeríti az egyházat, hanem éppen ellenkezőleg: a háború fokozottabb munkateljesítményt követel az egyháztól. Szabotál tehát nemcsak az, aki a háborúból jogcímet farag magának lustaságra, vagy amerikázásra, hanem az is, aki megelégszik a békebeli munkateljesítménnyel. Isten noteszében s a nemzet történelmének ítélete szerint sorsdöntő időkben a legnagyobb teljesítmény is csak „elégseges”.

A keresztyén fejedelem tisztí

Ember életedben nyomorúságokat,
Ha lelkedben szenvedsz bokros bánatokat,
Bízzál, kétségessé ne tegyed dolgodat,
Mert hamar meglátod szabaduláúodat.

A nagy Isten irgalmasságából
Mint egy kis Dávidot az juhok aklából
Elvoná, mint bárányt szoptatós juh mellől,
Tevé Izráelnek erős oszlopául,

Hazánk fejedelmét nagy Thököly Imrét,
Hogy ezáltal immár legeltesse népét:
Ím meg is mutatá általa erejét
Kitudván Hazánkból Jebusaeus népét.

E Praedikatio ím ezt bizonyítja,
Kit Lippóczi Miklós tön az Nagy Templomban
Sok számú népeknek fülök hallatára
Nemes Szabad Király Kassa városába.

Ilyen magasztosult szavak fakadtak az egyik kortárs, Thury Ádám lelkében 1682 augusztus 17-én, amikor meghallgatta a „Lelki örömmel és vigasztalással teljes prédikációt, melyet tött nemes Kassa városának megvétetteésekor Thököly Imre udvari papja és tábori prédikátora Lippóczi Miklós.” Örömnappa volt az Kassának, amikor Thököly Imre a ku-

ruc király vitézeinek élén bevonult az ősi városba. Jellemző a szabadsághős evangéliumi lelkületére, hogy első útja a templomba vezetett: hálaadó és könyörgő istentiszteletre. Ezt végezte Lippóczi, udvari papja, aki az ünnep és a történelmi horderejú esemény emelkedettségével hirdette az egybegyűlt kurucoknak és az örvendező népnek az Isten ígétét. A

Prédikáció rövidesen nyomtatásban is megjelent. Ennek előszavában fordul a prédikátor a fejedelemhez és ezeket fejti ki:

„Kegyelmes Uram! Az én csekély ítéletem szerint a keresztyén fejedelem tisztí legfőképpen Istennek és édes Hazájának szolgálni, mert akiket Isten fejedelmi méltóságra emelt, amint maga mondja a szent Istení hogy Ő országoltatja a királyokat és Ő parancsoltatja a fejedelmekkel, azt akarja, hogy az ő titulusuknak istenes erkölccsel és kegyes magaviselettel megfeleljenek, nemcsak magok félelemmel és rettegéssel szolgálván a szent Istennek, hanem az alattvalókat is az ő igaz tiszteletire és félelmére jó példadással igazán vezéreljék. Tudta ezt ama jámbor, jó hírrel-névvel mostan is tündöklő Ezekias király, kinek mikor huszonöt esztendőskorában a Juda királyi pálcája kezébe adatnék, országolásának első esztendejének első hónapjában megnyitá az Úr házának ajtajait és azokat megnyitván az Istennek igaz tiszteletit felállatá. Maga is az Úr előtt igazsággal és tökéletes szívvel jára és azt cselekedé, ami jó és kedves vala az Úr szemei előtt.

Saul Izráelnek első királyá nem akara az Úrnak szolgálni és az ő szent beszédének engedni, az Úr is megveté őtet és királyi pálcáját Dávidnak adá. Szemébe mondotta néki Sámuel próféta: Mivelhogy megvetetted az Úrnak beszédét, annakokaért megvetett téged is az Úr, hogy ne légy király az Izráelben.

Mindezekből kegyelmes Uram megtetszik, hogy a földi királyok és fejedelmek csak akkor és addig országolnak boldogul, paran-

csolnak szerencsésen és a republikákat hasznosan és épületesen gubernálják, amikor és míg a mennyei királyok Királyától függenek, az Ő szent igéjében kijelentett szent akaratát cselekszik, követik, igazsággal és tökéletes szívvel előtte járnak, ha pedig ebbe megfogyatkoznak és a mennyei szent Istennek beszédétől eltávoznak, legottan a világ ítéleti ellen fordul a szerencsájük kereke, gubernálásuk ném szerencsés, országolásuk nem állandó, minden dolguk csak romlás és veszedelem. Mert akkor felkél az Úr az ő haragjában és búsulásában és fontba veti őket, megméri és hijával találván, országuktól megfosztja és náluknál jobbaknak adja.

Hogy pedig Isten után a fejedelmek édes Hazájuknak is szolgálni tartoznak, a természet törvényétől köteleztetnek arra. Mert a kedves Patria, amint bölcs Salviánus régen mondotta: Édes nevelő Hazánk, nem mostohánk, hanem édes Anyánk, ki minket méhéből szült, kebelében táplált, nagy gonddal és szorgalmatossággal felnevelt és serény ifjakká és férfiakká tött. És vajjon Isten után kinek tartoznának többel a fejedelmek, mint édes Hazájuknak? Tudta ezt ama római szólásnak ékessége, M. T. Cicero, aki azt mondotta, hogy születésünknek egyik részét Hazánk magának tulajdonítja. Amely életet azért és jogokat vettünk kölcsön édes hazánktól, azokat ne kíméljük tőle. Mert, ha a régi pogányoknál kedves és dicsőséges dolog volt Hazáért meghalni, mi se kíméljük se magunkat, se javunkat édes Hazánktól.

De mivel a természet maga a

jámbor fejedelmekbe béoltotta a Haza szeretetét és abból származó hívséges szolgálatra való kötelességre erős okokkal igazgatja és serkenti őket, én most arról nem szólok többet, hanem Nagyságodra fordítom szót.

Kegyelmes Uram! Mióta a nagyirgalmú Isten ingyen való jó kedvéből e széles világnak csudájára, igaz ügyünk mellett bujdosó szegény magyar nemzetnek eleibe, huszonegy esztendősi korában praeficiálta Nagyságodat, főbb és elsőbb célja minden igyekezetinek ez vala, hogy DEO et PATRIAE, Istennek és Hazájának igazán szolgáljon, amint hogy legelső zászlójára is ezt a szimbólumot íratta vala fel: Deo, Patriae et amicis. Azért édes Hazája s nemzete igaz közönséges ügyét promoteáló tenger munkáinak és az emberi értelmet csaknem felülhaladó éjjeli-nappali nyughatatlan fáradságinak könnyebbítő és édesítő argumentuma csak ez az egy vala: Istenért és Hazáért! Nem is ok nélkül pedig, mert mihent a mennyei hadak győző Isten győzedelmes keze alá veté ellenségét, legottan Ezekias királyként megnyitá az Úrnak elpusztult Házának ajtajait és azokat megnyitván, összegyűjté a keserves és siralmas számkivetésből az Evangéliom elszéledt hirdetőit és hivatalos tisztékbe béállítván, az Úrnak igaz tiszteletit felállatá, hogy félelem nélkül a mennyei jelenési anygallal prédikálják, hirdessék az örökkévaló Evangéliomot a földön lakozóknak, mondván: Féljétek az Urat minden nemzetségek és nyelvek, népek és nyelvek! Most már sokan mondják a mi üldözőinknek: Imé, a férfiak, akiket a tömlöcbe tettetek, a templomban vannak,

állván és tanítván a népet (Csel. 5, 25).

Édes Hazájához és Nemzetéhez való igaz és tökéletes szeretit, nyughatatlan és fáradhatatlan szolgálatját beszélük meg az igaz haza fiai, kik együtt bujdosanak és szenvedtenek Nagyságoddal, beszélük a török és német kézből szabadított sok rabok, beszélük az ellenség vérével sebesített magyar föld, beszélük az ellenségek testeivel megrakott halmok, beszélük a fényes portai és franciai fáradságos expeditiok, melyek világ végezetéig Nagyságod édes hazájához s nemzetéhez való igaz és tökéletes szeretetinek tanúbizonyságai lesznek, nemkülönben, mint az Izráel népének a Jordánon való száraz átmeneteknek örök emlékezetire felemeltetett tizenkét kövek. Hogy pedig ez együgyű prédikációcskát Nagyságod neve alá ajánlottam, ösztönzött egyházi kötelességem, bátorított fejedelmi kegyelmessége, unszolt igaz ősi Evangelica Religiojához való tökéletes búzgósága, melyhez képest N. Cassa városának megvétettetésekor, nyughatatlan országos foglalatosságai közt legkiváltképen ügyelvén a török nemzet ellen, a keresztyénység oltalmazásában első gondja vala, hogy a templomok reoccupáltassanak és a szent Istennek igaz tiszteletit felállíttassék. Melyről ezen prédikációcska aeternum memorale legyen!" **Mg.**

130 éve fennáll. Alapítva: 1812

Bradovka Gyula

ruhafestő, vegytisztító
és gőzmosó gyára

KASSA, Deák Ferenc-krt. 10

Beszámoló

az elemi népiskola 1941—1942. tanév II. félesztendejéről
és az iskolát érintő egyéb kérdésekről

Az 1941—1942. tanév kisebb-nagyobb akadályok eredményes leküzdése után befejeződött. Mindenki előtt ismeretes, hogy az I. és II. osztályt egész éven át kipróbált tanerőnk Strauch Friderika vezette, míg a III. és IV. osztályt az 1942. évi február hó 3. napján megtartott rendkívüli közgyűlés eredményeként Imolai Zoltán kántortanító tanította 1942. évi március hó 1-től.

Az elért eredményről az 1942. évi június hó 13-án megtartott évrzáró vizsga tanúskodott, amikor is a tanulók értelmes és bátor feleleteikkel átlagon felül bizonyították be tudásukat és előmenetelüket.

De bizonyította iskolánk eredményességét az 1942. évi május hó 20-án megtartott Anyák napja, amely ünnepély városszerte is a legnagyobb elismerést váltotta ki iskolánkkal szemben.

Mindezek következményeként bejelentetem, hogy az 1942—1943. tanévre elemi iskolánkba — minden hírverés nélkül — 92 tanuló iratkozott be. Ebből az I—II. osztályba 49, a III—IV. osztályba pedig 43 tanuló. A beiratkozottak közül evangélikus vallású 68, református 19 és róm. katolikus 5 tanuló.

Anyagilag az iskolai zárszámadások a következő képet mutatják az 1941. szept. 1-től 1942. augusztus 30-ig terjedő időre:

Bevétel:

Adományokból	---	---	1699.22 P
Az egyházközségektől	---	---	1914.26 P
Egyéb bevétel	---	---	670.85 P
Összesen:			4284.33 P

Kiadás:

Fizetések	---	---	2012.64 P
Tárgyi kiadások	---	---	760.82 P
Egyéb kiadások	---	---	1197.71 P

Összesen: 3971.47 P

Marad bevétel, mint egyenleg

---	---	312.86 P
-----	-----	----------

Az adományokból tényleg befolyt a mai napig 2424.50 P, melyek azonban csak annyiban voltak a zárszámadásokban kimutathatók, amennyiben azok az iskola-alap javára lettek elkönyvelve és az elmúlt tanévben folytak be. Ez a hatalmas összeg az egyháztalagok nemes áldozatkésztségét bizonyítja és egy szersmind azt is, hogy kivétel nélkül mindenki elismerte iskolánk fenntartásának szükségét és nélkülözhetetlenségét. Ezúton is hálás köszönetemet fejezem ki mindazoknak, akik iskolánk fenntartásához nemes lelküktől vezéreltetve hozzájárultak ezekben a válságos időkben is. Az adományok nyugtázását beszámoló végén közlöm.

Az 1942—1943. tanév költségvetési előirányzata a következőképpen alakul:

Bevétel az egyházközségtől	---	---	1000 P
Kiadások végösszege	---	---	4000 P
Marad fedezetlen hiány			3000 P

E költségvetési hiány eltüntetése komoly gondot okozott egyházközségünk vezetőségének, amely hosszú és megfontolt tanácskozások után nem talált más módot annak kiküszöbölésére, mint ismét híveinek áldozatkésztségére hivatkozni. Az adako-

zásra való felhívást lapunk más helyén találja meg az olvasó — és így ezzel én a hely rövidege miatt nem foglalkozhatom. De hisszük és reméljük, hogy híveink — miként a multban, úgy ez alkalommal is — nem hagyják cserben szépen fejlődésnek indult iskolánkat és adományainkkal legalább részben tehermentesítik az amúgy is anyagi nehézségekkel küzdő egyházközségünket. Nem mulaszthatom el azonban megemlékezni azokról, akik azonnal iskolánk segítségére siettek, mielőtt az adakozásra szóló felhívásunk eljutott volna hozzájuk.

Egyházközségünk felügyelője Dr. Engel Rudolf egyházi adójának kétszeresét, azaz évi 240 P-t ajánlott fel egy összegben. Sőt, id. Oelschläger Lejos, Oelschläger István, vitéz Öry Ferenc, Fiedler Pál és a Fleischer és Schirger cég nagyszívű adományait 100--100 P-t és szerény javadalmazású lelkészünk, Mohr Gedeon 60 P-t az Iskola-alap javára már be is fizették.

Korunk vitathatatlan jelmondata az, hogy: Mindent az ifjúságért! Ennek jegyében működnek a cserkészek, leventék. Ennek a jegyében alapítanak szerte az országban új és új tanintézeteket, folyik a tehetséges tanulók felkutatása, a szegény tanulók ingyenes taníttatása. Ennek jegyében adományozta közcélokra egész

vagyonát (kb. 1,400.000 P-t) Zilahy Lajos író. Kedves testvérem, csak mi nem teljesítenők kötelességünket evangélikus ifjúságunkkal szemben?

Hiszem és remélem, hogy hívó szózatunk nem lesz hiábavaló szó a pusztában és iskolánk zavartalan fennmaradása a hívek áldozatkészsége folytán biztosítva lesz.

Kassa, 1942. évi október hó 1. napján.

Dr. Maklár György,
az iskolabizottság elnöke.

Az adakozók névsora:

575 P: özv. Binder Ernőné, 100 P: Szakmár Károly, 240 P: id. Oelschläger Lajos, Oelschläger István és vitéz Öry Ferenc, 70 P: Förster Gusztáv, 65 P: Dr. Varga Edéné és Wyda Györgyné, 60 P: Dr. Engel Rudolf, 50 P: vitéz Öry Lajos, Sohlmann Gyula, Tupta Géza, 45 P: Pauksch Pál, 40 P: Mohr Gedeon, 36 P: Zachár István, 32 P: Vitéz Sándor, 30 P: Dr. Förster Lajos, 26 P: Dr. Hits Károlyné, 24 P: Bradovka Károlyné. Dr. Farkas József, Kosztka Pálné, Szakmár Loránt, 22 P: özv. Balázs Józsefné és leánya, Ferenczy Sámuel, Dr. Margitfalvy Sándor, 20 P: Fiedler Pál, Hlaváts Alajos, Joób Béla, Leszámitoló bank, Meskó István, Steffel Edéné és Törökné, Zimmermann Aladár, 18 P: Oszkay Ernő, 16 P: Glock Gézáné, Schirger Márta,

FÖRSTER GUSZTÁV

szén- és kokszereskedés —
szállítás és beraktározás.

KASSA, Kazinczy-utca 2

Telefon : 20-35

Dr. FÖRSTER LAJOS

a Magyar Általános Köszénbánya Résztársaság, a Szénárusító Résztársaság és belföldi kokszművek vezérképviselete
fa, szén és koksznagykereskedés

Kassa, Kazinczy-u. 2 - Tel.: 31-62

14 P: Dr. Timcsák Aladárné, 13 P: Kontsér Árpádné, özv. Dr. Kriebel Edgárné, 12 P: br. Amelin Guidóné, Cseh Károlyné, Dr. Erpf Ede, Gömöry János, Greser Alfrédné, Hazslinszky Edéné és leánya, Homola Istvánné, Jávorszky Álmosné, özv. Kozák Jánosné, Medgyessy Károlyné, Merényi Lajosné, Oszwald György, Rohringer Géza, Rohringer Ilona, 11 P: Pikler Andor, özv. Windegg Rezsóné, 10 P: Dr. Aczél Miklósné, Binder Rezső, özv. Bittelmayer Mártonné, özv. Greguss Gyuláné, Dr. Hanser Béláné, Kapi Gyula, Kolos Ödöné, Kuhlmann Szilárdné, özv. Lasz gallner Albertné, Markó Miklós, özv. Markó Zoltánné, Maurer Károly, N. N., Dr. Payer Ervin, Spielmann Ervin, Dr. Szaltzer György, Sztanik Árpádné, özv. Zgolay Gézáné, Zimmermann Áné, 8 P: Daniélisz Miklósné, Kul-

hey Zoltánné, Noge Ernő, Richtárszky Aurélné, Dr. Szutórisz Dezsóné, Tessényi Kornél, 7.50 P: Földes Gyula, 7 P: Dr. -Sziklay László, 6 P: Eschwig Hajts Kornél, özv. Ruttkay Jánosné, 5 P: Benkó Gusztáv, Bernáth Gyuláné, Cziel Rezső, Endresz Jánosné, Fleischer Samuné, Dr. Gaskó Miklós, Dr. Halmi Aladár, Hladky Jánosné, Hlaváts Ferenc, Dr. Idrányi Béláné, Kenéz Lilla, Kunai Emilné, Lukinich Lipót, Dr. Oszwald József, Papp Istvánné, Dr. Ruttkay György, 3 P: Bartsch Kálmán, Kubinyi Pálné + egy kötvény, Dr. Sziklay Ferencné, Uhl Matild, 2.50 P: özv. Bernáth Zsigmondné, 2 P: Gótsch Károly, özv. Kemény Gézáné, Kuzmann Nándorné, Lupini Gusztáv, Michl Rudolf, Stoffán László, 1 P: Kosuth Lajos, özv. Dely Frigyesné, 50 fillér: Ébrey Gézáné. Összesen: 2424.50 P.

Pénzügyi helyzetünk

A közismert és mindenre kiterjedő általános drágulással kapcsolatban pénzügyi helyzetünk rózsásnak nem mondható.

Jövedelmeink korlátozottak, hiszen tudvalevő, hogy Egyházunk vagyonának legnagyobb részét ingatlanok képezik, amelyek lakbérjövödelme, illetve bevétele a törvényes tilalomnak megfelelően nem emelhető. Ezzel szemben az ingatlanok javítási, fenntartási és beruházási költségei állandóan emelkednek, adómentes ingatlanaink nincsenek, úgyhogy mindezek eredménye az, hogy az ingatlanaink számbavehető jövedelmet egyáltalában nem hoznak, sőt a fenti kiadások, amikhez újabban még a légmentes óvóhelyek készitési és fenntartási kö-

telezettsége is járult, az ingatlanok jövedelmeit felemésztik, sőt sok esetben túl is haladják.

Hogy pénzügyeinkről némi képet nyujtsak, csak a következő adatokat említem fel:

Évi költségvetési keretünk kb. 22.000 pengő. Ezzel szemben egyedül az állami adó és járulékaik 5000 pengő, felsőbb egyházi hatósági hozzájárulásaink mintegy 1000 pengőt tesznek ki. Ez évben iskolaépületünk tetőzetét és tetőszerkezetét kellett újra fedetnünk, illetve kijavíttatnunk, miután különben már teljesen tönkrement és az épület állagát is veszélyeztette volna. Ezek a munkálatok ugyancsak kb. 5000 pengőbe kerültek.

Ha hozzávesszük mindezekhez a személyzeti kiadások törvényesen történt felemelését, a kezelési, irodai, nyomtatványi stb. kiadások emelkedését, úgy mindenki beláthatja, hogy költségvetésünk erősen meg van terhelve, s azt csak a legnagyobb körültekintéssel és gondossággal, s a kiadási tételek minden vonalon történő lehető megszorításával tudjuk egyensúlyban tartani.

Ezért volt szükséges ez évben híveink egyházadójának felemelése. Ennél a pontnál meg kell említenem, hogy a felemelt egyházi adókat, iskolaépületünk fentemlített tatarozási költségei teljesen felemésztették.

Téves tehát egyes híveink részéről hangoztatott az az álláspont, hogy az egyházi adók felemelése az elemi iskola fenntartásával kapcsolatos költségek fedezése céljából történt, s hogy ezért nem hajlandók iskolánk fenntartásához további áldozatokkal hozzájárulni.

Meg vagyok róla győződve, hogy híveink mindegyike tisztában van azzal, hogy iskolánk fenntartása nemcsak a jövő evangélikus nemzedék kulturális, de hitbeni nevelése és megtartása szempontjából is milyen fontos. Erre a célra ezért semmi áldozatot sajnálnunk nem szabad. A mai élet mindenkitől és minden

irányban fokozott teljesítményeket és áldozatokat kíván, ezeket tehát nekünk is meg kell hoznunk Egyházunk, de főleg iskolánk fenntartása érdekében. Iskolánk fenntartása és a legmesszebbmenő áldozatokkal történő támogatása mindnyájunk legfontosabb érdeke, de egyben jövő létünk záloga is.

Ezért szeretettel kérem egyháztagjainkat, teljesítsék elsősorban a legfontosabban és szeretettel adófizetési kötelezettségüket. — Ezenfelül áldozzanak minden anyagi erejük megfeszítésével iskolánk fenntartására is, s gondoljanak vissza öseinkre, akik hitükért nemcsak a végsőig menő anyagi áldozatokat hozták, iskolákat állítottak, építettek és magas szinten tartottak fenn, hanem ezentúl sokszor a legnagyobb szenvedéseket állták, sőt életüket is áldozták. Mi ennél sokkal kevesebbet kérünk, csak azt, hogy mindenki teljesítse híven Egyháza iránti anyagi kötelezettségeit és adjon jó lélekkel iskolánk fenntartására is minél sürgősebben és tehetsége szerint minél többet. Ezzel nemcsak a jelent, hanem jövő fennmaradásunkat és megerősödésünket is szolgálja.

Kassa, 1942! október 1-én.

Dr. Farkas József,

a pénzügyi bizottság elnöke.

Felvidéki Kereskedelmi Bank Részvénytársaság Kassa

A PESTI MAGYAR KERESKEDELMI BANK LEÁNYINTÉZETE

BETÉTEKET a legjobban gyümölcsöztet.
KÖLCSÖNÖKET a legjutányosabban folyósít.
Foglalkozik a BANKÜZLET minden ágával.

Telefonszámok: Kassa 22-33, 32-32 — Táviratcím: COMMERZ KASSA

Tessedik-Szeberényi-Csengey

Az Evangélium hatása a magyar életre

Ebben a pár sorban reá szeretnék mutatni olyan tényekre, amelyek felismerése kell hogy megerősítsenek bennünket egyházunk szeretetében. Az evangéliumi élet- és világfelfogásnak, úgy amint az századok folyamán gyökeret vert a mi egyházunkban, csodálatos emberformáló ereje van és pedig jó értelemben véve. Mondhatnám úgy is, hogy azok az erők, amelyek a természettől önző, csak a maga érdekét néző embert képessé teszik arra, hogy örömmel áldozza fel a maga egyéni életét a közért, a Krisztus evangéliumában gyökereznek. A Krisztusban vetett hit ily módon szabaddá tesz bennünket az élet minden változásai közepette. Ez a lelki szabadság ösztönöz bennünket arra, hogy a világ gyarlóságaitól igyekszünk szabadulni. Ez ad olyan kezdeményező képességet, amelynek birtokában bátran szembeszállunk a világ minden ördögével az egyszer felismert igazság védelmében. Ez az evangéliumi hit teremtett az egyháznak oly hithősöket, vértanúkat; a magyar hazának oly nemzetmentő munkásokat, akik ezer veszély, vagy az eltespedés, a pusztulás szörnyű jelenségei között is megmutatták a szabadulás útját. És pedig, a mi minden mentési kísérlet között, sok esetben a legfontosabb a gyakorlati élet mezején is. Az evangélium hatása alatt élő ember éppen az ellenkezője a rendeletre élő, rendeletre cselekvő gépnek vagy nyájembernek. Istenfiúságon felépülő szabad egyéniségének értéke pedig attól függ, milyen mértékben tudja és akarja Istentől

adott talentumait a közösség javára fordítani.

* * *

A reformáció mult évi ünnepnapjától az ideig eltelt rövid esztendő alatt három férfiú nevével foglalkozott a közvélemény, akiket az előbb vázolt evangélium megtermékenyítő szelleme tett képessé arra a szolgálatra, amelyet a magyar hazának jobb jövője érdekében végeztek.

Egyházunk e három büszkeségének egyike **Tessedik Sámuel**, mint szarvasi lelkész mezőgazdasági reformjaival tette nevét halhatatlanná. Nincs helyünk, hogy korszakalkotó munkásságával is bővebben foglalkozzunk. Amikor 1767-ben Szarvasra került, az Alföld még ki nem heverte a török nemzetirtó és gazdasági létünk alapjait megsemmisítő uralmát. Az ázsiai puszták sivár képe tárt fel a fiatal pap előtt, a maga lelket és minden tetterőt megbénító nyomorúságában. Ám az elszikenedett, elmocsárosodott, látlan, végtelen síkság, amelyet sok helyt a futóhomok tett pusztasággá, a részegeskedésbe, babonába süllyedt tudatlan szegény nép nem riasztotta vissza Tessediket attól az elhatározásától, hogy ezt a kincsekben kimeríthetetlen, de eddig ki nem tárt gazdag síkságot Európa leggazdagabb termőföldjévé tegye. — Tettereje nem riadt vissza a nehézségektől. Teremtő lángelméje a lehetetlent lehetővé tette. Az öt kenyér csodája ismétlődik itt meg. Mert Tessedik tervét nem az államhatalom, nem a társadalom hathatós támogatásával, de evangéliumi szegénység-

ben élve úgyszólván teljesen magára hagyatva szerény papi fizetéséből hajtotta végre. Jól tudta, hogy csak az ifjúságon keresztül éri el célját. Ezért iskolát szervezett, amelyben szemléltető tanítási rendszert, amely nálunk addig teljesen ismeretlen volt, vezetett be. És az egyszerű nép megérti papját. Pár év múlva Tessediknek 900 tanítványa van, akik gyakorlati tanításait kiviszik az életbe. Ehhez hasonló iskola ebben az időben nemcsak idehaza, de a külföldön sincs. — Érthető, hogy munkájára külföldön is felfigyelnek. A gazdasági oktatás ilyen irányú megszervezésére meghívást kap külföldről, Németországból, sőt a hatalmas orosz cártól is. De Tessedik nem hagyja el hazáját, ragaszkodik a hazai röghöz. A szikes föld megjavítása az ő érdeme. Hogy több százezer hold föld szikjétől szabadult, ezt a ő módszerének köszönhetjük. Eddig a gyakori száraz nyarak miatt az Alföld állatállománya nem fejlődhetett, mert volt év, amikor a gulya, ménes, csorda, a kiégett legelőkön takarmányhiány miatt teljes egészében elpusztult.

A nyári istállózás meghonosításával az állatállományt minőségben és mennyiségben olyan nyíra fejlesztette, hogy mihamar külföldre is, így Bécsbe, hízott marhát, sertést szállíthatnak gazdáink. Csak magából a lucernamagból 25–30 millió pengős kivitelünk van. Az akácját Tessedik honosította meg az Alföldön, de ezenkívül ezerszámra ültetett más fákat is — kísérletképpen, vajjon a talaj alkalmas-e ezeknek tenyésztésére. Első nálunk, aki foglalkozott a talaj okszerű művelésével, a csatornázással, a folyó-

szabályozással, a helyes takarmányozással. Figyelme kiterjedt a méhészkedésre, a selyemhernyó tenyésztésre, a haltenyésztésre és a homoki szőlő művelésére. De ő volt az első, aki kísérletezett a cukorgyártással, a szikós felhasználásával és sok minden mással, amit itt fel sem sorolhatunk. — Sikerei azonban — amint ez történni szokott — korlátolt, maradi emberekben irigységet keltettek, üldözték, legjobb szándékait félremagyarázták, sok tervét elgáncsolták. Ma azonban idehaza és külföldön egyaránt elismerik úttörő munkásságát, sőt a hálás utódok tiszteletére szobrot emeltek Szarvason és azt hozzá méltó országos ünnepség keretében ez évben leleplezték.

Tessedik népboldogító munkáját más téren Szeberényi Lajos Zsigmond békéscsabai lelkész folytatta. Az Alföld népe sokat köszönhet szintén Szeberényinek. A tulajdonjog tiszteletben tartásával, szociális reformokkal akarta népét a hazaszeretetre nevelni. Mondják, hogy könyvtártermében több teológiai, szociológiai, történelmi, gazdasági munkát halmozott össze, mint amennyi talán egész Békésmegyében található. — Jeles teológus és teológiai író volt, emellett azonban szívét, lelkét teljesen betöltötte az a nagy szociális mozgalom, amely ma és az utolsó száz esztendőben egy új világnak nyitogatja kapuit. Az evangélium szemszögéből ítélte meg a mozgalmat és így törekedett magyar parasztság sorsán segíteni. Ezért járt a külföldön, különösen Dániában, ahol az ottani parasztság előnyös átalakulását, annak okait és következményeit senki úgy nem ismerte nálunk, mint Szebe-

rényi. A külföldi parasztmozgalmak nagy eredményeit a mi viszonyainkhoz alkalmazva népének javára akarta fordítani. Mégpedig már a század elején, amikor gyűlölt volt minden kísérlet, amely a parasztság helyzetének megváltoztatására tört. Évtizedeket át sajtóban, gyűléseken támadták ezért. Még magánéletébe is beavatkoztak. — Egy ankéton például éles vitája kerekedett az öreg Tisza Kálmánnal. Azt fejtegette bátran és a következményekkel nem törődött, hogy az amerikai kivándorlást nem lehet megszüntetni azzal, ha nem adnak útlevelet, a határokat őrzik s a kivándorlási ügynököket büntetik; a kivándorlás okait kell csökkenteni földreformmal, iparosítással, szociális reformokkal és méltányosabb közigazgatással. — Aki ismeri a neobarokk szellemét, az tudja, hogy milyen bátorság kellett az ilyen megnyilatkozáshoz. — Egész élete nem volt más, mint a földművelő népért való síkraszállás. Elvein nem változtatott akkor sem, amikor főrendiházi taggá nevezték ki. Sem üldözés, sem kedvezés nem térítette el a felismert igazságtól, amelyhez élete végéig törhetetlen lélekkel ragaszkodott. Hú maradt mindvégig népéhez. Feláldozta ezért nyugalma, írásban és szóban csak ennek javán működött. Igazi pásztora volt népének. Még megérte eszméi diadalát. — Célkitűzéseit, reformjait, azoknak mielőbbi megvalósítását ma már minden hazáját szerető magyar elválaszthatalannak tekintti a haza sorsától.

Míg Tessedik és Szeberényi a gyakorlati élet mezején végeztek áldott munkát, addig Csengey Gusztáv, az eperjesi kollégium

teológiájának, majd az Eperjesről Miskolcra menekült jogakadémiának történelmi tanszékét betöltő nagynevű tanára, írói, tanári és közéleti tevékenységével igazolta az evangélium emberformáló erejét. „A fogoly lengyel” szerzője, a kuruc magyar szellem utolsó képviselője nagyban hozzájárult ahhoz a minden ízében magyar kultúrelvet megteremtéséhez, amely az eperjesi kollégium falain belül és kívül messze kisugárzó erővel tisztelget parancsolt a magyar névnek. Idézzük itt szószertint Berzeviczy Albertnek, a Magyar Tudományos Akadémia volt elnökének beszédjéből e jellemző sorokat, amelyeket Csengey Gusztáv 50 éves írói jubileumán az eperjesi Széchenyi-kör díszülésén mondott:

„Hogy a Széchenyi-kört megalapítsuk, arra az a sokak szemében merésznek, naívnak látszó hit batorított, hogy mindig fognak kiváló szellemek is akadni, akik becsvágyukat helyezik majd abba, hogy itt, e vidéki központban erőteljes, hazafias, nemes irányú szellemi életet tartsanak fenn. Hála a Gondviselésnek, ebben a merész, ebben a naív reményünkben nem csalódtunk! A magyar kultúra minden igaz barátja mennyivel többre kell, hogy becsülje a Csengey Gusztávokat, akik egy élet gazdag munkásságát szentelik az ifjúság oktatásának, a társadalom művelésének egy vidéki katedrán, de akiknek tiszta és nemes szavát azért meghallják messze az országban, mint azokat az ágaskodó törpéket, akik lekicsinyelve a provinciát, törtetni igyekeznek a — hitük szerint — egyedül üdvözítő fővárosba, hogy ott semmiségükkel annál

biztosabban elenyészvén a félreértett tehetségek panaszait szó-laltassák meg.

Bizony az oly férfiak nélkül, aminő Csengey Gusztáv, nem lehetne ezt az országot soha egész nagyságában és minden részében a nemzeti szellem, a költői ideálnak, a nemesirányú művelődés számára meghódítani.

Benne a tanár, a költő, a hazafi harmonikusan egyesülnek, egy nagy és szép életfaladat teljes és igaz megoldására."

Nekünk a mai nehéz időkben sokszorosan szükségünk van a Csengey Gusztávokra, arra a puritán, önzetlen hazaszeretetre, amely oly megragadó erővel jut kifejezésre Csengey Gusztáv éle-

tében. Ez a vágy ott él, lappang ezer és ezer magyar ember szívében. Ez a magyarázata, hogy Csengeynek a mai nemzedék emel szobrot s így haló poraiban is áldja emlékezetét. Szobrát Miskolcon f. évi augusztus hó 5-én országos jellegű ünnepély keretében lepleztük le. Szobra örök szimbólum. Megtanít bennünket és a késő utódokat arra, hogy az evangélikus magyar ember lelkében a koreszméktől függetlenül elválaszthatatlan az evangélium és a hazaszeretet. E kettő egységbe forrad és ez ad tartalmat, célt életünknek.

Gömöry János,

t. b. felügyelő, ny. koll. gimn. igazgató.

„Az odafent való dolgokat keressétek”

(Kol. III. 1, 2.)

Ha szétnézünk ma a világban, mit látunk magunk körül? Milliók harcát a technika legkorszerűbb vívmányainak felhasználásával, vért és könnyet, mérhetetlen szenvedést; lelkiismeretlen kufárok olthatatlan nyereségszomját; a létért küzdő ember harcát, embertársa ellen: tömegek vergődését a nyomorban és oly kimondhatatlanul sok lelki gyötrelmet mindenfelé a legkülönbözőbb formában, hogy önkéntelenül is megérezzük, hogy két kézzel meg kell ragadnunk valamit, ami megment a lelki elszáradástól és védőpajzsul szolgál az élet harcában. Ez pedig csak a vallás által lehetséges; azért elsősorban gyarapodnunk és erősödnünk kell a vallásosságban. Ezt könnyebben érhetjük el, mint gondoljuk, ha olyan közösségbe tömörülünk, ahol a vallásosságra

mindig újabb és újabb buzdítást nyerhetünk. Ilyen közösség a lelki életre vágyó leányok részére a kassai ev. Leányegyesület, mely az ősz beálltával újra megkezdte működését; régi és új tagjait pedig szeretettel hívja és várja azzal az üzenettel, hogy „... az odafent való dolgokat keressétek”, mert ma időszerűbb, mint valaha, arról beszélni, milyen fontos a társadalom szempontjából a vallás. Ez különösen szembetűnő akkor, ha tekintetünk Kelet felé, egy rombadólt civilizáció végpusztulására irányul.

Habár a tudomány az emberiség nagy kincse és azt lebecsülnünk nem szabad, ez mégsem adhatja meg nekünk életünk célját, mert a „honnán”, „hová” és „miért” mélységesen komoly kérdéseire, melyeket az élet előbb-utóbb mindegyikünknek feltesz, a

tudomány nem válaszolhat nekünk; mert ne felejtjük el azt, hogy a világ leghatalmasabb ereje nem a tudomány, a technika, hanem a **hit**. Az ember legértékesebb kincse nem a gép, hanem a **lélek**.

Franz Werfel írja: „A keresztényen morál örök alappillér és egyetlen igaz boldogító, üdvözítő reménység. A fokmérő és a szilárd rendíthetetlen talaj **Krisztus**. Mindig, újra a **Krisztus**.” -- Krisztus nélkül tehát a pusztulás felé sodródunk, ellenben Krisztussal, ha Őt szívünkbe zárjuk, életünk minden problémáját megoldhatjuk.

Használja fel tehát minden egyes év, fiatal leány erejét arra, hogy a haza, a társadalom, az egyház hasznos tagjává váljék; de másodlagos lélekkel keresse az Isten országát is, mert: „Az emberi munka az erő, a Krisztusba vetett hit a fény!” és „minden kultúra lelke a lélek kultúrája”. — Pál apostol szavai szerint: „Ha feltámadtatok Krisztussal, keressétek az odafent valókat”; világosan látjuk tehát, hogy csak Krisztus követése adja meg a lélek békéjét, ami a legnagyobb boldogság.

Jöjjetek tehát, keressétek és kövessétek a Krisztust és döntsetek mellette, mert aki a Krisztus mellett dönt, azé az örök élet!

Kassa, 1942. október 1.

Margócsy Aladárné,

az Ev. Leányegyesület e. i. elnöke.

MEGKÖSZÖNNI

Kacagó derűben tetszelegnek.
A felhők ilyenkor a legszebbek.
Karéjba fogódzva kacsintgatnak
Az aláhanyatló vérző napnak.

A méla csöndbe alkonyodó
Bokrok közt settenkedő folyó
Bűbajos-csillogó kalandra éhes,
Mielőtt az éjben semmivé lesz.

Gyér fűvön rágódó gulya.
Bánatos szívével gazdagon buja
Legelők örök álmodozója.
S ér mellett a tudálékos golya.

Egyszerre tapadnak belém a képek.
Vonaton vagyok. De együtt lépek
A finnyás golyával. A felhővel
Belőlem is fényözön lövel.

Ám együtt csak a gulyával érzek.
Szerelnék az Istennek tétet
Hajtani a gyér legelőért
S néma hálát adni, amit csak ő ért.

Köszönni, hogy a rétek zöldnek.
Unos-üntig csókolni a földet:
Minden harapással, minden fűnyalákkal,
Az áhitatban legelésző gulyákkal.

Mg.

KEMÉNY GÉZA

Kassa, Fő-utca 32—34

Telefon: 32-58 - Alapítva: 1854. évben

Női divat, kelmék, menyasszonyi kelmények, zászlók, harisnyakülönlegesség, szőnyeg, linoleum és függöny

EGYESÜLT FELSŐMAGYARORSZÁGI HITELBANK és KASSAI TAKARÉKPÉNZTÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Központ Kassa, Kossuth Lajos-u. 2. Telefon: 20-75, 20-76, 20-77
Váltóüzlet Kassa, Fő-u. 36. Telefon: 32-52, 32-53. Sürgőny cím: Felhittel

Ifjúságunkhoz

Nehéz feladat előtt állok. Néhány tömör mondatban összefoglalni azt, amit az ifjúságról és ifjúságnak lehet ma mondani.

Úgy érzem, rá kell mutatnom azokra a lehetőségekre és akadályokra, amelyekkel ez évben is szembe találja magát ifjúságunk, közelebről Diákszövetségünk.

Ami az első kérdést illeti, bár ez az iskolai év sokkal nehezebb, mint az eddigiek, mert 3 iskolát alakítottak át honvédkórházzá, ami a délelőtti és délutáni tanítások váltakozó munkáját rója nemcsak a tanárookra, de ifjúságunkra is, amivel szorosan összefügg az a kérdés is, hogy Diákszövetségünk nem rendelkezik bármely időben és bármely módon ifjúságunkkal, mégis azt kell mondanunk, ez az esztendő is megadja Isten kegyelméből a lehetőségét annak, hogy ebben az iskolai évben is megtaláljuk azt a munkateret, amelyet nekünk rendelt az Isten. Két irányban képzelem ennek megvalósítását. Egyrészt befelé a Diákszövetség fiú- és leánytagozata komoly önképző és hitmélyítő munkát folytat a rendszeres heti együttlétek alkalmával, másrészt azon közös gyűlések alkalmával, amikor egymásnak, majd pedig a nyilvánoságnak is megmutatjuk azt az eredményt, amit Isten segítségével elérhettünk. Szép és nagy lehetőségek állanak előttünk, mert elvem az, hogy a legkisebbtől a legnagyobb diákiig minden tanuló résztvegyen ebben a közös komoly egyház-nemzetépítő munkában.

Meg lesz a lehetősége annak, hogy komoly előadások és vidám jelenetek egyaránt hozzájárulja-

nak ahhoz, ami a Diákszövetség célja: közelebb kerülni Istenhez és egymáshoz.

Az egyházközségünk most is mindenkor készséggel lesz segítségünkre abban, hogy ifjúságunk minden kérdésben a legkönnyebben és legcélszerűbben tudja megvalósítani célkitűzéseit és munkaprogramját.

Érezzük át az idők komoly voltát s igyekezzünk a belénk helyezett bizalomnak megfelelni.

Most egy sokat vitatott kérdést szeretnék még röviden érinteni, s ez a tánc kérdése.

Ifjúságunknak ez a kérdés nem új kérdése, mindig felvetődő örök probléma marad. Megoldása szükséges és pedig Isten akarata szerint. A Bibliából csak két példát hozok fel a tánc megítélésére, az egyik Dávid király, aki bortól megmámorosodva táncol, amikor a felesége is elfordul tőle, a másik a jobban ismert újszövetségi történet Keresztelő János lefejezetéséről. Ennek a kegyetlen gyilkosságnak és kivégzésnek is tánc volt az ára. — Nem hiszem, hogy ezek a tények nyom nélkül eltűnének lelkünkben, szeretném azt hinni, hogy ifjúságunk a Diákszövetségben megtalálja azt a szellemi-lelki felfrissülést, amely egy Isten dicsőségére s emberek holdogítására alakult ifjúsági szervezetben nem táncklubot lát, hanem egy összekötő kapcsot fiatal lelkek között.

A tánc magában se jó, se rossz nem volna, mondják sokan, mégis minthogy inkább a rossz felé vonz és visz, ne legyen főcélunk s lássuk meg, hogy a mai idők nem alkalmasak erre.

En mindenkit arra kérek, aki Diákszövetségnek tagja, vegye komolyan ezt az évet, amely nehezebb, mint az eddigiek, de talán éppen ezért még kedvesebb lesz, ha visszatekintünk a meg-

tett útra s azt látjuk majd, nem hiábavaló utat tettünk most sem!

Adja Isten, úgy legyen!

ifj. Rimár Jenő,
vallásitanító lelkész.

16 éves a kassai evangélikus „Alvinczi” cserkészcsapat

Tizenhat év. — Tizenhat kilométerkő a cserkészet országútján. Megállunk egy percre a 16-ik kilométerkőnél és visszatekin-
tek a megtett útra.

Szeretném ezzel a beszámolóval egyházközségünk tagjai és az „Alvinczi” cserkészek szeme elé vetíteni ezt a tizenhat évet, azt a magyar evangéliumi élniakarást, azokat a nagy élményeket, küzdelmeket, sikereket, amiben a csapatunknak a cseh megszállás éveiben és az azt követő örvendetes felszabadulás után a mai napig része volt.

1926 egyik hófehér januári vasárnap délutánján fogant meg a csapat megalakításának a gondolata szűkebb baráti körömben és elhatározaásunkat tett követte és megalakítottuk az első protestáns magyar cserkészcsapatot Kassán. — Ezt a cserkészcsapatot a református fiúkkal közösen alakítottuk meg. A csapat megalakításában tevékeny részt vett Stofán László, Pollák Zoltán, Prázmáry József, a leányraj megalakításában pedig Richtárszky Lenke és Bradovka Márta.

Greguss Gyula boldogemlékű nagytiszteletű urunk nagy megértéssel fogadta ifjúságunk törekvését és kieszközölte az egyházközség támogatását. A csapat, amelyet a csehszlovák cserkészszövetség mint 10. számú

cserkészcsapatot igazolt, — az evangélikus iskola emeleti nagytermet használhatta hetenként kétszer otthonul, rövid időn belül nagy fejlődésnek indult, úgyhogy rövidesen elérte a 160 főnyi létszámot. Templomunk egyik tornyát is rendelkezésre bocsátotta az egyházközség és ott rendeztük be a csapatszertárt.

1926 év nyarán Pécsújfalu községben rendeztük meg az első tábor 24 fő létszámmal.

1926 év őszén sikerült megnyernem Dr. Lukinich Frigyes, aki örömmel vállalta a csapat főparancsnokságát.

Dr. Lukinich Frigyes nagy kulturmunkát kezdeményezett a csapatban és 1926—27 telén 8 kultúrmatinét rendezett a csapat a helybeli „Korzó” mozgóban. — A cseh hatóságok látták, hogy csapatunk magyar kultúrmatinéi vasárnapról vasárnapra látogatottabbak és ezért a további rendezést megtiltotta. A kulturmunkát tovább folytattuk az evangélikus iskolaépület nagytermében.

Ezen kultúrelőadások jövedelméből lassan felszereltük a csapatot.

1928 év júniusában a csapatot a cseh rendőrség feloszlatta, mivel a cseh cserkészszövetség megbízottja egy Becsvár nevű sovéniszta cseh pénzügyigazgatósági

tisztviselő a csapatot feljelentette, hogy a csapatban a kiképzést Várkoly Dénes és Prázsmáry József segédtszettek a magyar cserkészszövetség előírásai szerint és budapesti kiadású cserkészszakkönyvekből végzik. — A csapat könyvtárát és vagyonát a cseh rendőrség elkobozta. Várkoly Dénest és Prázsmáry Józsefet a cseh cserkészszövetség tagjai sorából kizárta, ugyanekkor a kassai cseh rendőrség kötelezte őket, hogy semmilyen cserkészmunkát folytatniok nem szabad. — Dr. Lukinich Frigyeset később magyar irredenta ifjúsági szervezés miatt letartóztatták Besztercebányán és bíróság elé állították. — A csapat tagjainak egy része csatlakozott a kassai 5. számú magyar cserkészcsapat-hoz, melynek Dr. Sziklay Ferenc volt az akkori parancsnoka.

Az evangélikus cserkészcsapat a feloszlás után titokban tovább működött és magánlakásokon öten-hatan összegyűlve végezték az őrsi munkát. Természetesen csapatgyűlést tartani nem lehetett. Ennek a titokban működő csapatnak 40 tagja volt és egészen 1938 januárjáig működött, amikor is ismét meg lehetett alakítani nyíltan az „Alvinczi” cserkészcsapatot. — A cseh rendőrigazgatóság a szükséges engedélyt a „kanderstégi egyezmény” alapján kénytelen volt megadni.

Az egyházközség lánglelkű felügyelője, Gömör János ny. gimn. igazgató felismerte a cserkészlet nagy jelentőségét egyházközségünkben és Greguss Gyula boldogemlékű lelkészünkkel, Oelschläger István egyháztanácsossal, Várkoly Miklós főgondnokkal és Mohr Gedeon s. lelkész-

szel, mint „szervező bizottság” megalakították, illetve újra életre keltették az „Alvinczi” cserkészcsapatot.

A csapat vezetésére Várkoly Dénest, míg a leánycsapat vezetésére Várkoly Líviát kérték fel. — A régi gárdából Stoffán László és Polák Zoltán vett részt különösen a szervezésben és a csapat 1938 január 20-án megtartotta az első csapatgyűlését.

Az újonnan szervezett „Alvinczi” cserkészcsapat vezetősége a következőképpen alakult meg: Parancsnok: Várkoly Dénes, parancsnokhelyettesek: Várkoly Lívia és Stoffán László, rajparancsnok: Polák Zoltán, apródrajparancsnok: Rendák György, csapattitkár: Krivánszky Loránt, csapatpénztáros: Grosz József, szertáros: Homolya László, könyvtáros: Gally László.

Különösen meg kell itt emlékezni a Kassai Evangélikus Diakonissza Nőegyesületről és annak boldogemlékű elnöknőjéről id. Oelschläger Lajosné úrhölgyről, aki úgy erkölcsiekben, mint anyagiakban igen nagy támogatásban részesítette a csapatot.

1938 tavaszán nagy ünnepe volt a csapatnak. Akkor avatta a csapat fel az id. Oelschläger Lajosné által adományozott díszes selyem csapatzászlóját. — Az ünnepélyes zászlóavatáson az egyházközség tagjai nagyon szép számban jelentek meg. — Ez a Luther rózsás és liliomos csapatzászló volt az első kassai magyar cserkészzászló, melynek feliratában nem szerepelt a „Csehszlovák cserkészszövetség” neve és jelvénye és a szöveg bátran hirdette, hogy a zászló a KASSAI

és nem a kosicei magyar evangélikus cserkészeké.

Ugyanekkor kapta ajándékba a csapat a csapatkürtöt Krantz Béláné úrasszonytól és a széphan-gú kürt fennzen hirdette a magyar cserkészek szívdobogását és élniakarását.

1938 év nyarán, amikor a cseh gyűlölet a legmagasabbra hágott és lázasan készültek a betonerdők, a csapat kerékpáros mozgótábor rendezett Kassa—Szepsi—Rozsnyó—Sajógömör—Rimaszombati útvonalon.

A táborozás csúcspontja a sa-jógömöri evangélikus konferencia volt.

1938 év őszén Csehszlovákia Magyarország ellen mozgósított. Csapatunkat a cseh légvédelem az úgynevezett C. P. O. — amit mi úgy magyaráztunk, hogy „Cspásodik a Prágai Oroszlán” — besorozta légoltalmi szolgálatra. Az elsötétítések idején jó alkalom kínálkozott a piros-fehé-zöld röpcédulák szétszórására és kirakatokra való felragasztására. A röpcédulákkal a kassai Wikó-nyomda tulajdonosa, Szeley Jó-zsef, látott el bennünket bőségesen.

A csehek hamarosan rájöttek arra, hogy nem vesszük komolyan a légó-szolgálatot, azért kétheti szolgálat után leváltották csapatunkat a cseh Szokol tornaegye-sület tornászaival.

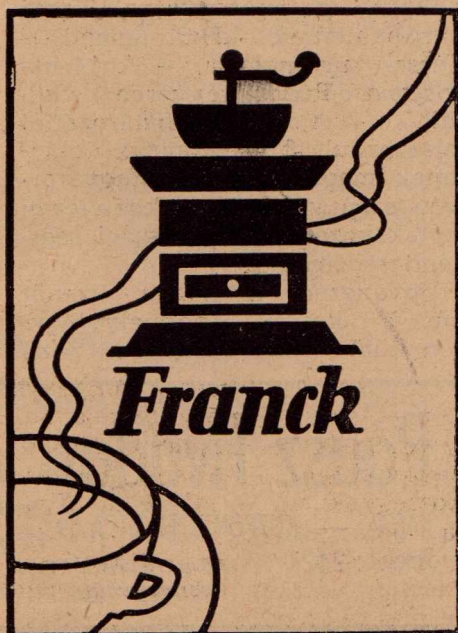
Jött a komáromi tárgyalás. Is-mét beosztották a csapatot a csehek légoltalmi szolgálatra és is-mét folytattuk a röpcédula ra-gasztást a csehek ablakaira.

Végre világgá röpítette a bu-dapesti rádió a rég várt hírt: „és Kassa is a miénk”. Másnap reg-gel 6 órakor a csapat már együtt volt és a kapott utasítás értelmé-

ben megkezdte munkáját a pol-gárőrség mellett. Várkoly Elek hr. százados lakásáról repítették szét a város minden pontjára a kerékpáros cserkészek és polgár-örök behívóit, majd az egyes ke-rületekben ellátták a távbeszélő és összekötő szolgálatot. A fiúk 8—8 órás turnusokban váltották egymást. — Dicsekvés nélkül mondhatom, „jó munkát” végzett a csapat.

A felszabadulás percében a csapat a rendőrség épületében teljesített szolgálatot és feszes tisztelgéssel és kürtjellel fogadta a magyar rendőrséget. — Másnap már Kormányzó Urunk ünnepé-lyes bevonulásánál a Fő-utcán teljesített kordon- és mentőszol-gálatot a csapat.

Az ünnepi napok elmulásával ismét megkezdődött a komoly cserkészmunka. A szabályzat ér-telmében a leányraj kivált a csa-patból és mint önálló csapat

kezdte meg működését. A leányraj parancsnoka Várkony Lívia lett, míg helyettesként Ébrey Erzsébet működött. — Utóbbi később átvette a parancsnokságot Várkony Liviától.

A csapat az egyháztagok áldozatkészsége folytán szép felszerelésre tett szert, melynek értéke az 1000.— P-t meghaladja.

1939 januárjában a Magyar Cserkészszövetség csapatzászlóval ajándékozta meg a csapatot. Ez alkalommal a csapat fogadalmat újított.

1939 év tavaszán a csapat az evangélikus iskolaépületben önálló csapatotthont kapott, melynek felavatási ünnepségét a rádió is közvetítette. — A csapat 1938—1939 évben 8 nyilvános ünnepélyt rendezett.

1939 év nyarán Várkony Dénes vezetésével kerékpáros mozgótáborban vett részt a csapat 18 tagja Kassa—Hernádcsány—Sátorlajuhely—Sárospatak—Tokaj—Rakamaz—Nyíregyháza—Tokaj—Abaujszántó—Hidasnémeti—Kassa-i útvonalon. — A 14 napos mozgótábor fényesen sikerült. — A trianoni határozattól felszabadult fiúk örömmel tekintették meg a trianoni Magyarorszag szép vidékeit és könnyezve fogtak kezét az anyaországi cserkésztestvérekkel.

Ugyanezen a nyáron tizenöt fiú a kassai Csermelyvölgyben közös táborozáson vett részt

a budapesti „Luther szövetség” cserkészcsapatával. A tábor parancsnoka Scholtz Ottó budapesti középiskolai tanár volt.

1939. év tavaszán nagy gyász érte a csapatot, ekkor temették el boldogult id. Oelschläger Lajosnét, csapatunk zászlóanyját. Ravatalánál díszőrséget állottunk és „cserkésztszizeletadással” búcsúztunk el tőle. Emlékét csapatnaplónkban örökítettük meg és fényképét kegyelettel őrizzük.

A csapat hazafias munkájának elismerése képen a Magyar Cserkészszövetség Várkony Dénes parancsnoknak és Mohr Gedeon segédlelkésznek az ezüst „Pro Libertate” emlékjelvényt adományozta, míg a csapat többi tagját a bronz „Pro Libertate” emlékjelvénnel tüntette ki.

1940 január 10-én Várkony Dénes, — akit a kötelesség Érsekújvárra szólított, — átadta a csapatparancsnokságot Tessényi Kornél vallásztanító lelkésznek, őt 1942. július 1-vel Rosta Sándor honvédtisztviselő és 1942. szept. 1-vel ifj. Rimár Jenő vallásztanító lelkész váltotta föl.

A munka nem szünetel, a csapat továbbhalad kitűzött útján. — Elhagyja a 16-ik kilométerkövet, neveli tovább az evangélikus ifjúságot és előkészíti a szebb, boldogabb magyar jövőt.

Kassa, 1942. október havában.

V. D.

Pausz Tivadar

KASSA — KÖZPONT: FŐ-UTCA 19

Telefon: 24-23

Tul.: SZAKMÁRY KÁROLY

PORCELLÁN- ÉS ÜVEGNAGYKERESKEDÉS

I. fiók: Hollóházai kerámiai gár lerakata,
Fő-u. 73. Tel.: 27-99. - II. fiók: Kristályház, Fő-u. 11. Tel.: 28-24.
Csermelyvölgyi út 62, Tükörgyár és üvegcsiszolda. Tel.: 20-22.

Szoros idők — Kitárult szív

Nehezek és egyre nehezebbek az idők. Megnövekedtek az anyagi gondok, mert a mindennap új meglepetéseket hozó drágaság és beszerzési nehézség mellett csak a jövedelem maradt a régi. Megsokszorozza a bajt a küszöbön álló tél, a harmadik háborús tél. De sokan néznek komor tekintettel előre a bizonytalan, a még nehezebb holnap felé! S a megnehezült szívbe még egy fájó érzés hasít bele: az aggodalom valamelyik harctéren levő hozzátartozóért. Bizony úgy van, hogy nehéz idők szorongatnak bennünket és ezt mindnyájan érezzük, tapasztaljuk magunkon és másoknál.

És ilyenkor męer megindulni egy-egy gyűjtés: téli ruha kell a katonáinknak, majd vöröskeresztes úrnők tűnnek fel az utcákon, aztán sebesült hőseink megvendégelésére kérünk, szegény gyermekeink téli felruházására kérünk — és csodák történnek: az ember, aki előbb még nem bírta a nehéz idők szorítását és tele volt sóhajjal, panasszal, most talál egy-egy nélkülözhető ruhadarabot a katonáinknak, szegénygyermekeinknek, a kevés jövedelemből még mindig jut adományra is és miközben a kérő zörgetésre így kitárulnak a szí-

vek, a borús arcokon mintha valami fénylő, meleg mosoly bujkálna: a szeretet derűje. Eleinte szégyenlősen, mert ösztönösen érzi az ember, hogy a csak magára tekintő, önző énjével meg kell tagadnia a közösséget, hogy adásra táruljon a szíve. Hiszen komoran elzárkózni, panaszkodni: ez annyira emberi, és kitárulni, adni: ez olyan isteni! Az embernek meg kell találni magában az isteni szeretet eme munkáját, amely keresztültör a leg súlyosabb idők vasmarkú szorításán, amely a legcsekélyebből is talál a másik kérő, rászoruló számára valami adnivalót. S miközben ad, talán éppen a legszükségesebbjét felezi meg, valami csodálatos megelégedés pótolja az odaadott részt. Óh, a kitárult szívű emberek mindig örvendező, megelégedett emberek, akik megtapasztalják II. Kor. 9. 8. igazságát: „Az Isten pedig hatalmas arra, hogy rátok ártassa minden kegyelmét, hogy mindenben, mindenkor teljes elégségtek lévén, minden jótéteményre bőszégen legyetek.”

Legyenek a mostani szoros idők számunkra arra jók, hogy kitárult szívhez juttassanak.

Pálma testvér.

Részlet dr. Luther Mártonnak

1532-ben mondott karácsonyi prédikációjából

„Ne féljeteK; mert íme hirdetek néktek nagy örömet, mely az egész népnek nagy öröme lészen; mert született néktek ma a Megtartó, ki az Úr Krisztus, a Dávid városában. Ez pedig néktek a jelle: Találtok egy kis gyermeket

bépolálva feküdni a jászolban.”

Ez az első hír emez újszülött kis gyermekről, a mi Urunk Jézusról, melyet mennyei angyalok hoztak le hozzánk a földre. Azért is méltó, hogy azt szorgalmasan tanuljuk s őrizkedjünk

magunkkal elhithetni, mintha mi azt már teljesen ismernénk.

Mert habár mindennap prédikálnánk is azt, mégsem volnánk képesek azt e földön kitanulni. Ez az angyali híradás pedig nagyon szükséges volt, mert ha Krisztus húszszor született volna is, mindhiába lett volna, ha mi arról nem értesültünk volna. Mit ér, ha valakinek házában, vagy pincéjében kincs van elrejtve, de ő nem tud arról semmit? Nem leli ő abban se kedvét, se örömét.

Miként a példabeszéd is mondja: „Ignoti nulla cupido” — amit nem ismerünk, az után nem vágyódunk — elrejtett kincs, értéktelen kincs. Mert közönyösen tipródunk felette, mint az utcai sár felett, melyet semmibe sem veszünk. Ugyanazt mondhatjuk eme szent és örvendetes születésről is. Ha Isten hűséges angyalai által s egyébként is nem prédikáltatott volna arról s e kincset az embereknek fel nem fedezte volna, senki sem vágyódott volna az után, senkinek sem lett volna abból haszna vagy élvezete; mert amiről nem tudunk semmit, az nem érdekel bennünket, az sem örömöt, sem bánatot nem okoz, az reánk nézve nem létezik, azt semmibe sem vesszük.

Ez tehát a mi evangéliumunk egyik főpontja, hogy az angyal híradásával ezen születést velünk tudatja, hogy az előttünk fekvő kincs mellett közönyösen el ne menjünk, hanem inkább annak örüljünk s benne vigasztalást találjunk. Azért kezdi éppen ezzel beszédét az angyal, fel akarván ébreszteni bennünket, hogy a mi drága kincsünket meg-lássuk s így szól:

„Hirdetek néktek nagy örömöt!”

Nem azt mondja: nagy, különös, csudálatos történetet hirdetek nektek, mely felől nem tudom örömmel hallgatjátok-e s elfogadjátok-e, elfogadhatjátok-e! mert ők szegény alacsonyorsú emberek lévén, alig hihetik, hogy ha valahol valami különös kiváló esemény történik, vagy hirdettek, az őket érdekelje, vagy hogy Isten éppen övelük szemben vigyen végbe valami nagy dolgot; — hanem így szól: Nektek hirdetek, nektek hozok csupa örömöt, még pedig nem jelentéktelen, hanem nagy örömöt, olyan örömöt, mely nem nagy gazdagságról, hatalomról, szabadságról, nyugodt, kényelmes földi életről, hanem egy új születésről beszél. Ámde ez nem holmi hétköznapi, közönséges születés, mint midőn királyok és császárok születnek, mert egy halandónak születése sem nyújthat másnak bajai közt vigasztalást és segítséget, mi ugyanis mindnyájan bűnben és halálra születünk — hanem egészen új, vigasztaló és örvendetes születést hirdetek nektek, t. i. hogy a Megtartó született nektek. Egyedül csak ez a születés szerezhethet és szerezzon is nektek igazán nagy örömöt.

SZERETETTEL KÉRJUK KEDVES HITTESTVÉREINKET, hogy gyülekezti lapunk terjesztését tegyék lelkiismereti kötelességükké s olyan egyháztagjaink számára, akiknek tudomásuk vagy legalább feltevésük szerint nem igen volt módunkban azt eljuttatni.

A templom fűtése

Őseink szép, tágas templomot építettek s hagytak reánk örökségképen. Ez nem azt jelenti, hogy ők már mindent megtettek s mi ölbetett kezekkel élvezhetjük az ő fáradozásainak gyümölcsét. Az alap az meg van, annak a további fejlesztése, szebbé, jobbá, használhatóbbá tétele most a mi feladatunk, kötelességünk.

A templomunk télen hideg, bizony nagyon hideg. A városi ember ezzel nem számol. Városban az ember télen is egészen könnyen jár felöltözve s úgy is megy a templomba. Ott megfázik s azért télen kerüli a templomot. Sajnos, télen a templomunk üres, nagyon üres s ez pedig az egész hitéletünket veszélyezteti. Ennek a szomorú következményeit talán felesleges fejtegetni.

Ezen segíteni kell. Több mint egy évszázaddal ezelőtt megfelelő lehetőségek még nem igen voltak, a technika mai állása mellett azonban ez már nem megoldhatatlan probléma. A templomunk fűtési kérdését meg kell oldanunk, hogy az istentiszteletek zavartalan látogatását télen is biztosítani lehessen.

Sokan azt fogják mondani, hogy ez pénzkérdés s a mostani nehéz idők nem alkalmasak ilyen kérdések megoldására. Ez igaz, ide nemcsak pénz, de anyag is kell s az máma nincs. De egyszer csak el kell kezdeni. Őseink se egy pár nap alatt szedték össze a szükséges összegeket, tíz évig épült a templom. Normális körülmények között sem lehet ezt a kérdést egy pár hónap alatt elintézni.

Először is ki kell puhatolni a minden tekintetben legkedvezőbb,

legelőnyösebb megoldást, meg kell állapítani, hogy a kivitelezés mibe kerül s mi lesz majd az üzemköltség. Komolyan a szükséges összeg gyűjtéséhez csak a körülbelüli kiadások ismeretében lehet hozzáfogni.

Egyházközségünk nagyon szegény. Az évi jövedelmeink a legszükségesebb kiadásokat éppen úgy ahogy fedezni tudják. Évi költségvetésünk egyensúlyban van ugyan, de újabb terheket nem bír el. A tehetősebb s a célrendkívüli fontosságát belátó és megértő híveinek áldozatkészségéhez fog kelleni fordulnunk. Valószínűleg azonban olyan sok pénzre lesz szükség, hogy minden áldozatkészség mellett is, a hívők egyszerre nem lesznek képesek a szükséges összeget összehozni, hanem több évi adakozásra lesz szükség, hogy a kívánt összeg együtt legyen.

Ha máma fogunk hozzá, hamarabb érünk a célba, mintha holnap, vagy pedig holnapután kezdenénk el. A templomfűtést már régen el kellett volna intézni. Egyszer már el kell indulnunk, mert eddig is sok időt vesztettünk.

Egy szűkebb bizottság már foglalkozik a templomfűtés kérdésével s keresi a legmegfelelőbb megoldást.

Közgyűlési határozatból kifolyólag a templom fűtési berendezés költségére a perselyeket a templomban már kifüggesztették. Természetesen fillérekből nem fog sikerülni a szükséges összeget összehozni, de kezdetnek ez is jó. Az előmunkálatok költségeire lesz már némi fedezet. Ha

majd a jó Isten segítségével a célnak a legjobban megfelelő terv kialakul, aminek a kivitelezése a legkevesebbe kerül s az üzembentartása pedig a legolcsóbb, akkor majd megindul a komoly gyűjtés is. Remélhetőleg a hívők megértik ennek a kérdésnek a rendkívüli fontosságát s őseink példáját követve, össze fog gyűlni a szükséges összeg. Egyszer csak lesz télen fűtött, meleg templomunk s többé hóban-fagyban se fogjuk nélkülözni Isten igazját.

Dr. Margittfalvy Sándor.
egyháztanácsos, biz. elnök.

A reformáció embere és a háború

A reformáció embere: újjászületett ember. Nemcsak abban az értelemben, hogy egyénileg megtért Istenéhez, életének nincs más irányítója, mint a hit, cselekedeteit is ez irányítja; hanem kollektív értelemben is: leveti magáról a középkori ember babonás félelmét a túlvilági élettől, nem bújik többé ebben a félelmében az egyéni érvényesülést, de egyéni hiúságot nem ismerő, személytelen kollektívumba: teljes egyéniségét odaveti az Isten ügyéért folyó küzdelemben, egyéniségének teljes színpompájával vesz részt ebben a harcban s maga is felelősséget vállal mindenért. Önbizalmat kapott tehát: az evangélium örömezenete megszűntette benne a babonás félelmet, tudja, bármi történik is vele, Isten kegyelme segít rajta.

A háború, amelyet most — nemcsak a fronton harcoló honvédeink, hanem mindnyájan viselünk a keleti antikrisztus ellen,

Isten ügye. Meg vagyunk győzödve róla; ha kezünkbe vesszük az Európát letarolni akaró ellenfél propagandairatait, semmi kétség nem lehet benne: Isten ügyéért viselünk háborút. Nemcsak azok, akiket valóban fegyveres küzdelemre rendelt a katonai parancs, hanem mindnyájan, azok is, akik itthon maradtunk.

Részt veszel-e, testvérem, teljes szíveddel-lelkeddel ebben a küzdelemben? Nem lankadsz-e el olykor, nem veszíted-e el türelmedet, csak azért, mert megszozott jóléteden, kényelmeden ütött csorbát a háború? Nem szabad megfeledkezned róla: a földi jólét örömeit is Istentől kaptad, ő vette el tőled aránylag csekély részüket, csak azért, hogy győztesen vívhad meg harcodat az ő ügyéért!

A reformáció emberének a ma háborús eseményeivel kapcsolatban csak ez lehet az álláspontja! S mivel a reformáció életformája egyúttal jellegzetesen magyar életforma is, — hiszen modern szellemi föllendülésünknek alapkövei a reformációban rakódtak le, — a magyar, a valóban magyar magatartás sem lehet más, mint amit itt bemutatunk. Isten kegyelme, hogy harcolhatunk keresztényiségünk és kulturánk ellenségei ellen, Isten kegyelme, hogy a győzelem érdekében áldozatokat hozhatunk!

Dr. Sziklay László.

MOTOR GARAGE
GÉPJÁRÓMŰ JAVÍTÓ ÜZEM

KASSA, JÓKAI-U. 4
TELEFON: 32-16

A Bethesda Hajléktalanok Otthona jelentése

Jelenleg 32 lakója van, ezek közül 18 a gyermek, 9 fiú és 9 leány, 10 felnőtt és 4 a munkások száma. Huszonkettő evangélikus vallású, öt református és öt katolikus.

Tizenegy iskolás gyermekünk van, kik közül nyolcan elemibe járnak, kettő polgárba, egy pedig, aki kitüntetéssel végezte a 4-ik polgárit, felsőkereskedelmibe. Két fiúnk tanuló, az egyik a Poledniák gyárban, a másik a Fleischer és Schirger cégnél. — Négy gyermek még kicsi, egy csecsemő.

Azok közül, akik már elhagyták az otthonot, egy tanító, egy gyári tisztviselő, egy zöldkeresztes védőnő, egy cukrászsegéd, egy gyári munkásnő és kettő szolgál. — Az összeköttetést velük levélbelileg fenntartjuk, sőt nagy örömünkre fel is keresik időnként régi otthonukat.

Gondozottjaink között van még négy öreg, a többi gyengeértelmű és beteg.

Két öregünket a múlt hónapban temettük el, az egyik Rummer Karolin, 82 éves, a másik Skvirkó Jánosné, 70 éves, mindkettő özvegy. Utóbbi még 1933-ban, az otthon létesülésekor került hozzánk, nagyon szorgalmas, hűséges, önfeláldozó segítség volt. Három év óta szívbajban szenvedett, ez okozta halálát. Emlékét mindkettőnek szeretettel őrizzük.

Tavaszi óta egy férfimunkásunk is van, akit a nagytarcsai népi főiskola ajánlatára vettünk fel. Most ősszel pedig egy női munkásunk kivált közülünk.

Hálás szívvel emlékezünk meg

Istenünk -jóságáról és hűségéről, hogy mindenkor erőt, kegyelmet és szeretetet ad szolgálatunkhoz és a nehéz időkben is gondoskodik rólunk.

Kedves hittestvéreinknek és barátainknak pedig szeretettel köszönjük adományait, melyek által lehetővé tesszik otthonunk és munkánk fenntartását.

A vezetőség.

Október a reformáció hónapja

Ez évben október 31-én délelőtt 1/411 órakor lesz istentisztelet úrvacsoraoasztással. Délután 6 órakor pedig emlékünnap a testvér református egyházzal. Ennek műsora a következő: 1. Tebenned bízunk eleitől fogva. 2. Ima, mondja Mohr Gedeon lelkész. 3. Az evangélikus vegyeskar énekszám. 4. Emlékbeszéd, mondja Dr. Szabó Lajos ref. lelkész. 5. Szavaltat. 6. Záróima, mondja Dr. Schulek Tibor tábori főlelkész. 7. Erős vár a mi Istenünk. — A reformáció hetében minden este vallásos est lesz felváltva a két egyház templomában. Október 26-án, hétfőn a református templomban, végzik Mohr Gedeon és Dr. Szabó Lajos lelkészek; október 27-én kedden az evangélikus templomban, végzik Dr. Szabó Lajos és Dr. Schulek Tibor lelkészek; október 28-án szerdán a református templomban, végzik ifj. Rimár Jenő és Egressy Lajos vallásitanító lelkészek; október 29-én csütörtökön az evangélikus templomban, végzik Erős Pál és Lovass Gyula ref. segédlelkészek; okt. 30-án a református templomban, végzik Dr. Szabó Lajos és Mohr Gedeon lelkészek. — Mindezen alkalmakra szeretettel hívjuk fel az egyház híveket gyelmét.

Proletár Testvér,

mikor látunk végre a templomban?! Íme, — a kommunizmus dőre „evangéliuma“, amit tébolyúlt hatalmaskodók és lelkiismeretlen ámitók rajzoltak elédbe, darabokra töött az igazi megismerés és hősi önfeláldozás porölyei alatt — lehetetlen benne többé hinned. Bizonyára Te is csak szánakozni tudsz már azokon a milliókon, akik még bíznak benne, mert ezen a vértől feketedett „igazság“-on kívül valami mást zsenge gyermekkoruk óta nem ismertettek meg szegényekkel soha.

De, íme, Te még mindig dacosan otthon ülsz vagy hevergetsz vasárnap délelőttöknél — vagy éppen a csalódás Sátánját az alkohol Belzebubjával üzöd valahol, amikor az életet megmagyarázó s a tévelygő embert megváltó Krisztus harangjai szólnak. Menynyivel más pedig az Isten háza, mint talán sívár otthonod, nem is szólva a korcsma durva légköréről! Minden olyan csendes és rendezett itt, nyáron hűsít, télen melegít, minden olyan tiszta és művészi, szeretetet és békét lehelő, minden a lélek felsőbbségét és az örökkévalóságot hirdeti. Itt valaki vagy Te is, ha még oly szegény és boldogtalan is volnál, mert Te is Isten gyermeke vagy, akit számontart s akiről nem feledkezik meg, ha lelked hozzászáll, ha önként el nem taszítod az Ő atyai kezét magadtól. Itt, a templomban valaki vagy Te is földi viszonylatban is, mert **testvérünk** vagy a hitben és a Jézus nevében való kereszttségben.

Reméljük, hogy nem teszed fel rólunk, hogy anyagi támogatásodra, egyházi adóra számítunk, hi-

szén tudjuk, hogy semmid sincsen. Nem, mi csak szívedre és jobboldra várunk, mert ezekért felelősek vagyunk az Úr előtt, aki ránk, gyenge munkásaira bízta a Te megmentésedet is, a Tieddel, gyermekeiddel együtt. Ne bolyongj tovább a próbálkozások és tévelygések ösvényein, hanem lépj rá a Mindenható hajlékának útjára, ha megkondúlnak a harangok. (K-y-n)

Várkoly Miklós

rádió- és villamossági vállalata

KASSA

Kossuth Lajos-utca 3

Telefon : 45-96

MAGYAR LESZÁMITOLÓ ÉS PÉNZVÁLTÓ-BANK

kassai fiókjá

Fő-utca 53.

Telefon : 30-60 és 30-61

HITTESTVÉREK, NE FELEJTSETEK EGYHÁZI ADÓTOKAT KIFIZETNI. Az egyházi adó fizethető az egyházfinál, vagy a Magyar Leszámitoló és Pénzváltó Bank kassai fiókjánál, Kassa, Fő-utca 53. szám.

C SÉSZÁR FERENC SZÜCS

KASSA, KOVÁCS-U. 39

Elsőrangú munka, szolid árak!

Szepsi evang. leányegyház szórvány

Testvérem! Ha ezen pár sort olvasod és figyelemmel kíséred az itt vázolt eseményeket, erős bizonysgot találsz azon megdönthetetlen igazságra, hogy az Úr akarata szerint helyeződik el ma is minden kis porszem és hatalmas szikla. Az Úr kezében csak eszköz minden látszólagos emberi akarat, mindenki ott, ahol van, az Úr akaratából van ott. Ime a példa:

A szepsi evang. leányegyház szórvány multja még csak két évtizedes sincs. Eredetileg ez Csécsi evang. egyház volt. Tárgyi bizonyítéka ennek a ma is kezünkben levő áldozati kehely, melyet Johanus Gömörý csécsi evang. kurátor földbirtokos ajánlékozott a csécsi evang. egyháznak 1692-ben.

Második tárgyi bizonyíték erre a szintén kezünkben levő áldozati ostyatartó, melynek felírása szerint ezt 1858-ban Frólich János, a kassai evang. német egyház 2-ik felügyelője ajándékozta a csécsi evang. egyháznak.

Hogy mikor alakult a csécsi evang. egyház, ezt eddig még nem volt módomban kikutatni, de hogy a tizenhetedik században már megvolt, ezt bizonyítja az előbb említett kehely és hogy elég népes lehetett, bizonyítja, hogy egy tekintélyes nemes földbirtokos volt kurátora. A mai csécsi ref. templom is annak

idején vagy az evangélikusoké volt, vagy pedig tekintélyesen hozzájárultak ennek építéséhez, bizonyítja ezt az, hogy még ma is ősi jogon igényelhetik az evangélikusok azt, hogy néha-néha abban istentiszteletet tartassanak. Ezt még az 1927—1930-as évekig igénybe is vették. Ide jártak az egész Cserehát evangélikusai is évente egyszer-kétszer. Lassan azonban az évszázadok lepergése alatt kihaltak Csécsen az evangélikus családok, úgyhogy ma néha alig van ott egy-egy lélek. Ezzel szemben a Gondviselés akaratából a közel levő járási székhelyen, Szepsiben, szaporodtak el az evangélikusok, úgyhogy ma már kb. mindig 25-től 40-ig is emelkedik létszámuk. Lévéen Szepsi járási székhely, hivatalnok központ, így a folyton hullámozó ide-oda helyezések szerint az evangélikusok létszáma is folyton hullámozik. — Így van ez úgy az iparosok, mint a kereskedők osztályánál is. — Ezen gondviselésszerű intézkedés folytán mindig nehezebb és nehezebb lett a Csécsre való járás, annál is inkább, mert hisz Tornától kezdve Luciabánya, Jászó és más cserehádi községek szempontjából a szepsi központ alakult ki. Hozzájárulván ehhez az is, hogy Szepsiben az utóbbi két évtizedben a két fiatal ref. lelkész igazi testvéri együttérzése és

a ref. hívek szintén őszinte rokonérzése folytán önként helyet adtak nekünk, ev. testvéreiknek, így szintén automatikusan az evang. székhely, már a nagy számbeli többség folytán is Szepsibe helyeződött át.

A csereháti járásban ma az evangélikusok kb. a következőleg

helyeződnek el: Szepsi 25—30 lélek, Torna 4—6 lélek, Jászó 10—15 lélek, Luciabánya 8—10 lélek, Szeszta 1 lélek, Buzita 1 lélek. — A többi község még ismeretlen.

Neupauer Gyula,

a Kassai Evang. I. Egyház tanácsosa
(Szepsi).

Gaz és virág

Nevelőeszköz a betegség Isten kezében. Sokan gyógyultak már föl bűnükből a betegágyon. Mégis oly rossz, ha megjelenik.

A kórházat járom. Nem egy gyógyíthatatlan beteg ágyánál ültem már, akiknek arcára a halál rányomta bélyegét. Nem egy üvegesedő szempárba tekintetem, amely mögött ott örvénylett a félelem sötétje. És nem egy búcsúzó szempárban láttam a megbékélés nyugodalmas sugárzását.

Most fiatalokhoz megyek. Húsz éves fiú az egyik. Komoly a bánatalma, de fájdalma nincs.

— Száz napja vagyok már itt! — panaszkodik. Igen türelmetlen. Szeretne már szabadulni.

— Mit mond a tanár úr? — az ő véleményét kérem, mert ő a fiú nyügössége ellenére is küzd, hogy megmentse. Amellett azt is tudom, hogy ezt ingyenesen teszi.

— Semmit sem szól! — elégedetlenkedik.

— Mert nincs mit mondania! — nyugtatom. — Majd, ha eljön az ideje, ismét lesz szava. Addig meg ki kell tartani!

— Csak ne volna olyan végtelenül hosszú! — bágyad vissza a fiú szomorúan párnájára.

A másik beteg húsz éves leány. Életrevaló, eleven és csinos. A huszadik század leánya, aki eddig lehetetlent és elérhetetlent nem ismert. Most fájdalmasan béklyozta meg a betegség. Csillog a szeme és arcára is kiült a láz.

— Szörnyű — panaszkodik. Sehogyan sincs anyjára a szenvedés.

Olvasnivalót adok neki.

— Sokáig kell ittmaradnia? — kérdezem természetyszerű részvétellel.

— Legalább öt-hat hétig! — válik kelletlenné a hangja. És éppen most, amikor... — egymásután sorolja föl, mi mindent akart tenni.

Elöttem egy másik élemedett nő képe jelent meg, aki a város szélén, szőlőskertben hosszú esztendőök óta mozdulatlanul fekszik. De mindig átszellemült, égi mosolygással fogad, ha beköszöntök hozzá.

Nagy dolog az, ha valakinek a szívében békesség van!

Bogárszemű, fiatal leányszomszony. Csupa ártatlanság, hiszékenység, csodálkozás. Egész valószínűtlen körülötte az élet. És a saját élete is. Talán csak álom az egész és még most is odahaza

él gömörmegei falujában s nem igaz, hogy eljött szolgálni a távoli nagyvárosba. Tágranyílt szemmel csodálkozik gügyögő fiacskájára. Mintha valaki ismeretlenül és nagy sietséggel a karjába nyomta volna és most azon tépelődnek, hogy ugyan mihez is kezdjen -vele? Pedig ő az édesanyja. Több mint egy hete.

Én az édesapa iránt érdeklődöm.

— Katona — feleli gyámoltalanul. Azt sem tudom, hol van!

— Mióta ismeri?

— Csak itt Kassán ismerkedtünk össze.

— S mióta lakik itt?

Elgondolkodik. Látni rajta, hogy magában számítja ki.

— Lehet másfél esztendeje.

— És csak most talált el ide, amikor már ketten vannak? Inkább jött volna még akkor egyedül. És inkább velünk ismerkedett volna meg az ő — intettem kicsinyére — édesapja helyett.

A leányban nincs semmi ellenkezés.

— Igenis! — fogadja el.

— Jöjjön — indultam el előtte a keresztelő medencéhez — mi nem fogjuk magát elfelejteni!

Bizony, háborúban vagyunk!

Az elsötétítés csendje, a háborúk éjszakája ereszkedik a városra. Éppen a redőnyöket igazítottam el. Kezem a villanykapcsolón. Mintha jeladásra történnék, szólal meg a csengő.

Megleپően szép, sötétszemű madonna-arc köszön be rám az ajtón. Szelíden lép be. Két fiacskáját kézen vezeti. Közben fülét egészen közel hajtja hozzám.

Emlékszem. Az asszony nagyot hall. Néhány nappal előbb járt itt. Fiát hozta beírni az iskolá-

ba. A férje — ipari segédmunkás — hónapok óta katona. Neki semmije sincs. Csak ha éppen mosást bíznak reá. Emlékszem. Mert közvetlenül előtte egyik presbiter testvérünk látogatott meg és inséges atyánkfiai számára 100 pengőt hozott. Ki is kaphatta volna belőle az első hús pengőt, ha nem ez az asszony?

Amint a nagyothallók sejtelmes beszédjével előadta, most visszahozta. Köszöni és visszahozta, amint ígérte is. Férje ugyan még nem szabadult, de ő megkapta hadisegélyét és első útja — azért is jött ilyen későn — idevezetett.

Nagynehezen megérttettem vele, hogy a pénzt nem kölcsönképpen adtam. Hiszen ha ezt visszafizeti, nekik jóformán megint semmi sem marad.

Erre elöntötték a könnyek. Bizony nagyon nehezen nélkülözte volna. Különbben is rossz füle miatt oly sok a keserősége. Már a kórházban is kezelték, ami csodamódon használt. De mióta távol a férje, nem tagja a betegségyelőzőnek. Orvosi költségre pedig igazán nem telik.

Máris tárcsázom a kórházat. A főorvos megértéssel fogadja kérésemet.

— Katona a férje? — ismétli utánam. Két kisgyermeke van? Természetesen. Jöjjön ki holnap. Ingyen fogom kezelni.

Édesanyja és gyermekei boldogan botorkálnak le az éjszakába. De most már mintha nem is lenne oly sötét. Három reménykedő szempár világít benne.

Az egész pedig úgy kezdődött, hogy egy anya kisfiát hozta beírni az iskolába.

Temetünk. Hatvankét éves nő a halott. Tanítónő volt. Előbb fizetéséből, azután nyugdíjából tartotta el egész életén át beteges testvérét. Világosbarna diófa koporsója körül feltűnően sok a megilletődött arcú, fekete dísz és méltóságos gyászt öltött asszony. Mintha éreznék, hogy több megy itt végbe egyszerű temetésnél.

A hősi női élet dicsőül itt örökkevalóságba. Mert vannak férfiak, akiknek szobrot állítanak, akiknek emléktáblával áldoznak s akiknek neve lángbetűkkel ég a történelemben. De vannak névtelen hősök, akiknek nem jut emléktábla, vagy szobor, akiknek nevét a történelem sem örökíti meg. Nők, akik nem tömegek hőölése, vagy becsmérése közt járták meg a hősi élet útját. — Csendben, visszavonultan és észrevétlenül áldozták oda magukat. Csak igen kevesen tudnak róluk. Talán csak egyetlen-egy valaki zárta őket a szívébe. De a szeretetnek és hálának, csodálatnak és ragaszkodásnak hűségét onnan semmi hatalom ki nem tépheti.

Harminyegyhány esztendő fiatal apához vitt aznap még utam. Felesége, rokonsága másvalású. Valóságos ostromot kellett kiállnia, hogy fiacskáját saját hitén tartsa meg. Megható módon mutatta ki hithűségét és egyházához való ragaszkodását. Minden küzdelmet vállalt érte.

HORVAY ANDRÁS

úri szabó

Kassa, Luther-u. 25

Elfogad javítást és vasalást!

— Vajjon honnan veheti ezt az erőt? — néztem egyszerű, becsületes arcát.

Elgondolkodva simította hátra homlokába csüngő haját.

— Az édesanyám — mondta, mintha kitalálta volna gondolatomat — ő nekem a legdrágább. Neki fogadtam meg, hogy abban maradok, amire egész küzdő életén át tanított s amire halálos ágyán kért.

Az édesanya hősi példája egyetlen szívben él tovább: a fiaéban. De onnan kiszakítani nem lehet.

Sok baj van a jelentkezőlapokkal. Ha valaki az országból más részéből érkezik ide, jelentkezőlapot kap az egyházhoz. Ennek a kitöltésével válik az egyházközség nyilvántartott tagjává. Ezeket a lapokat azonban rendszerint elszórták felejteni.

Még érdekesebb azonban sok esetben, míg valaki eljut egy ilyen lapig.

Feltűnt nekem, hogy az egyik hivatalban valaki erősen elkerül. Ennek pedig két oka lehet. Vagy nem szívlel az illető, vagy pedig evangélikus.

Szóval megfigyeltem, hogy az illető úr feltűnően kitér előlem. Ha belépek, neki azonnal sürgős elfoglaltsága akad a szomszéd szobában. Ha átmegek, ő visszaturran. Felébredt bennem a gyanú és egy alkalommal eléje álltam.

— Nem evangélikus, titkár úr? — kérdeztem meg.

— Miért? — lélegzett furcsán. Honnan tetszik tudni? Az a Menyéti árult el, úgye?

— Nem — mosolyogtam — nem a Menyéti árulta el, hanem saját magát!

Így jutott ő bejelentő lapja birtokába.

Bizony, menekülésben vagyunk. Menekülünk az egyház, a templom, az Isten elől.

Virágos, illatos, verőfényes késő nyári vasárnap reggel. Javítói istentiszteletről térek vissza a városba, villamossal. Velem együtt utazik a Csermely templomozó népe. Utunk kőfeszület mellett vezet, a férfiak kalapot emelnek. Én csöndes fohászt mondok, de mozdulatlan maradok. Számonkérő, kíváncsi és elmarasztaló pillantások hullanak reám. Egyedül vagyok, aki nem tettem úgy, mint a többiek.

A kőfeszületen pedig ott ragyog a felirat:

„Effigiem Christi dum cernis
semper honora,
Nontamen effigiem, sed quem
designat adora!”
(Ha Krisztus képét látod,
mindig megbecsüld,
De imád a kép helyett hozzá
az egekbe küld!)

A szó legszorosabb értelmében e szerint az intelleum szerint jártam el. A kiközösítő pillantások mégsem maradtak el. Vallásuk szerint ők helyesen jártak el. De az ima szent dolog. Az Istennel való benső, egyetlen találkozást nem lehet jelbeszéddel kifejezni, még kevésbé lehet egyszerű mozdulatokkal helyettesíteni. Nem akarok jobb, igazabb, tökéletesebb lenni, mint mások, de képe láttán szívemben egyenest őt keresem.

Bizony, szórványsorban élünk!

Ugyanezen a napsütéses regge-

len kifelé menet fiatalasszony szállt a villamosba. Nagy hátizsákkal felszerelten bukkant elő vidám társaságának tréfásan nevető sodrában. Az előttük álló egésznapos kirándulás csodaszép ígéretei előre is jókedvre hangolták őket. A hatalmas bérházban, amelyben lakik és a társaságban is csak ő evangélikus. Elöttem megtorpant egy pillanatra.

— Jó mulatást — üdvözöltem — de ma vasárnap van!

— Tudom — kacagott az asszonyka — azért is jutunk ki a szabadba!

— Igen — válaszoltam — csakhogy én az istentiszteletre gondoltam!

— Ej — legyintett — majd imádkozom odakünn!

Szórványsorban könnyen elsodródik az ember. Ami szétszórt, azon csak úgy lehet segíteni, ha összegyűjtik. Nekünk pedig drága gyűjtőhelyünk és egyetlen találkozóhelyünk van: a templom. Ahol százan és százan erősödünk hétről-hétre egymás hitén. Ahol magától értetődő az evangélikus magatartás. Ahol mindnyájan Krisztusra nézünk és benne azt látjuk, akiről diadalmas hittelt mondhatjuk el, hogy „Erős vár a mi Istenünk!”

Mohr Gedeon.

HLAVÁTS ALAJOS

KASSA, FŐ-UTCA 48

KÉSZ BUNDÁK

MINDEN { NAGYSÁGBAN
SZÍNEN
MINŐSÉGBEN

ÓRIÁSI VÁLASZTÉK!

TELEFON:

Üzlet: 32-38 - Lakás: 37-85

Hírek

— A lelkészi hivatal helye: Kossuth Lajos-utca 3., I. em. Hivatalos órák: délelőtt 9—12. Telefon: 35—96.

— A belmissziói munka bármely ága iránt érdeklődőknek a lelkészi hivatal nyújt felvilágosítást.

— Iskolánk nagytermében minden szerdán este 6 órakor bibliai óra van.

— Az ádventi időszakban minden kedden és pénteken este 6 órakor esti istentisztelet lesz a templomban.

— Ez őszön az iskolahelyiségek fokozott igénybevétele miatt a körzeti gyülekezeti estek elmaradnak.

— Szórványainkban f. évi október hó 25-én vasárnap délelőtt Luciabányán és Jászón, délután Szepsiben lesz reformációi istentisztelet úrvacsoraosztással. Szórványhíveink figyelmét szeretettel hívjuk fel erre az alkalomra.

— A Luther Szövetség ez évben két nagyobb szabású vallásos estet vett tervbe. November hó folyamán finn napot rendez, amelyre előadónak főt. és mélt. Túróczy Zoltán püspök urat sikerült megnyernie. — December második vasárnapján pedig Dr. Keken András tb. esperes, budapest-deáktéri lelkész tart vallásos estet. Ugyanaznap délelőtt az istentiszteletet is ő végzi.

— A Luther Szövetség férfi-munkája keretében Dr. Schulek Tibor tábori főlelkész minden második csütörtökön este 6 óra 10 perckor előadást tart férfiak számára. Ezek az előadások a folyó évben a következő napokon

lesznek: október 15. és 29., november 12. és 26. és december 10-én.

— A Luther-kör két nyilvános előadást tervez ez őszön tagjai számára. Október 23-án pénteken este 6 órakor „Luther a reformátor” és november 20-án ugyanacsak pénteken este 6 órakor „Luther a pásztor” címmel. Mindkét előadást Mohr Gedeon lelkész tartja.

— Szeretettel értesítjük az egyházhíveket, hogy december 6-án, Kormányzó Urunk névünnepe, reggel 9 órakor fogjuk tartani a megemlékező istentiszteletet magyar nyelven. Az erre a napra, mint f. évi december hónap első vasárnapra esedékes német nyelvű istentiszteletet pedig az előtte való vasárnapon, azaz f. évi november hó 29-én 1/411 órakor fogjuk megtartani a magyar nyelvű istentisztelet helyett. Szeretettel hívjuk fel egyházhíveink figyelmét erre a körülményre, hogy előre is be tudják osztani maguknak az istentiszteletek látogatását.

Az Őszi Értesítő ára 50 fillér változatlanul továbbra is. Ezt az összeget a lelkészi hivatalban, az egyházfinál, vagy a következő három üzletben lehet kifizetni: Fleischer és Schirger, Fő-u. 2., Várkoly Miklós, Kossuth Lajos-utca 3. és Molnár Endre, Nemzeti-tér 3.

STOFFÁN LÁSZLÓ

textilnagykereskedő

Kassa, Fő-utca 9

Telefon: 34-46

DEUTSCHE ECKE

Hymne an den Glauben

Heil, Wundertuer in dem Wunderbarsten,
Der nie erforschten Seele Wunderkraft...
Du zeigst Dich in den Schwachen stets am klarsten,
Wenn finstre Not Abgründen gleich ihm klafft...
Vergeblich gleissen Macht und goldne Sünde,
Wo Purpur und Gestein sich glitzernd mischt,
Vergeblich gähnen Höllen ihre Gründe,
Vergeblich speien Teufel ihren Gischt!

Du bringst der Seele tiefsten Hort zu Tage,
Der im Verborgnen wie ein Funken glüht,
Und angefacht, wie in der schönsten Sage,
Ein Wunderbaum mit tausend Früchten blüht...
Der Fluren schönste Blumenzier verschwindet
Bei Deiner Blüten vollen Frühlingspracht...
Heil Dir, Heil Dir, der hehrste Kränze windet
Zu huldigen der höchsten Gottesmacht!

Du baust die mächtigsten der Hochgebäude
Dem Allermächtigsten zu Lob und Ehr,
Schmückst sie mit Türmen, Hochgeläuten,
Das bis zu Himmeln klingt selbst hoch und hehr...
Du baust mit höchster Kunst die Hochaltäre,
Die preisen Gott und seine weise Hand
Und den Getreuen rieselt manche Zähre
Zur Erde hier in diesem Jammerland!

Doch wirst Du jäh gepanzert und zum Eisen,
Zwingt Dich die rohe Macht mit schnödem Hohn,
Du schaffst die Helden selbst aus schwachen Greisen:
Auf Foltern klagen die mit keinem Ton...
Schon lohen... lohen um Dich grause Flammen
Und fressen Fleisch an ihrer Feuerbahn,
Die bleichen Lippen presst Du stumm zusammen,
Du hebst die Augen leuchtend himmeln...

Beitrag für die deutsche Ecke

Zu Beginn des neuen Kirchen- und Schuljahres 1942/43 grüssen wir unsere lieben Glaubensbrüder und Schwestern deutscher Nationalität, mit den Gefühlen treuer und warmer Verbundenheit und empfehlen das für die kommenden Herbst- und Winter-Monate vom Kirchenvorstand zusammengestellte, in diesen Nachtrichten niedergelegte Arbeitsprogramm, freundlicher Beachtung.

Wie aus dieser Aufstellung ersichtlich, hat sich unser verdienstvolles und vielseitig aktiv mitwirkendes Mitglied, die hochgeschätzte Frau Senior Margócsy, bereit erklärt, jeden Monat einen besonderen Vortrag in deutscher Sprache abzuhalten. Der Besuch dieser Vorträge wird sowohl allen deutschen Glaubensgenossen, wie auch allen der deutschen Sprache kundigen Brüdern und Schwestern der ungarischen Nationalität, wärmstens empfohlen.

Im gegenseitigen Einvernehmen und Sichverstehen und im bereitwilligen Einanderfördern lag auch seither schon im religiösen, kulturellen wie auch gesellschaftlichen Leben unserer altehrwürdigen Kirchengemeinde, die sicherste Gewähr friedlicher und kameradschaftlicher Stabilität, die auch in der weiteren Zukunft sich als schätzbarer Garant die Fortdauer Glaubenstreuer Verbunden

heit, und eifriger Zusammenarbeit, innerhalb der ungarisch-deutschen evang. Kirchengemeinde zu Kaschau, segensreich bewähren möge.

Wir haben im Besonderen darauf aufmerksam zu machen, dass der Kirchenvorstand, nach eingehender Beratung, — zu der Beschliessung gelangt ist, den heuer auf den 6. Dezember fallenden deutschen Monats-Gottesdienst, auf den 29. November zu verlegen, um am Namenstage Sr. Durchlaucht des Herrn Reichsverwesers und zwar aus Rücksicht auf den zuerwartenden Besuch auch offizieller Persönlichkeiten, den schon um 9 Uhr vorm. beginnenden Festgottesdienst, in der Staats sprache abhalten zu können. Die Glaubensgenossen deutscher Sprache sind gebeten, von dieser notwendig gewordenen Aenderung Kenntnis zu nehmen.

Es wird unsere lb. Mitglieder, deren Wiege in der Zips oder in anderen Gauen der heutigen Slowakei gestanden hat, interessieren, zu erfahren, dass die deutsch-evang. Kirche sich nach langwierigen Verhandlungen, von der Generalkirche losgelöst und ihre Selbstständigkeit und Unabhängigkeit erlangt hat, die in der Wahl und Installierung des Seniors Johannes Scherer zum Bischof der deutschen-evangelischen Kirche in der Slowakei, Ende Juni d. J. ihren Ausklang gefunden hat.

J. S.

31. OKTOBER!

(Röm. Cap. 1, Vers 16.)

Gott ruft! Gott mahnt, besinne Dich
Bleib treu dem wahren Glauben!
Des Glaubens Gut pfleg inniglich,
Lass Dir es ja nicht rauben!

Bekenne Dich mit Wort und Tat
Zu Jesu Christi Lehren!
Was Gott durch Ihn uns gegeben hat
Das sollst Du hüten, mehren.

O schöpfe aus dieser Gotteskraft
In Christo uns gegeben,
Nach Gott und seinem Reiche tracht
In deinem ganzen Leben!

Erneuerung im Geist und Tat
Heisst Reformation!

Auch Du sie pflege früh und spät
Einst... folgt der Himmelslohn!

A. E. Mayerhöffer.

Zutrauen

Einmal an einem bitterkalten Wintertage musste ich mit der Eisenbahn fahren. In meinem Abteil stand zwar der Hebel der Heizung auf „Warm“; aber an den gefrorenen Fensterscheiben blühten die Eisblumen in ungeminderter Pracht. So wenig vermochte die Dampfheizung gegen die grimmige Kälte. Wir Reisende sassen mit den Händen in den Taschen der bis oben hin zugeknöpften Ueberzieher, als der Schaffner eintrat, um die Fahrkarten zu prüfen. Aber ehe er die erste ihm dargereichte Karte in die Hand nahm, griff er nach dem Hebel der Heizung und stellte ihn mit einem hörbaren Ruck auf „Kalt“. Entsetzt rief einer der Reisenden: „Mann, was machen Sie da? Denken Sie, uns ist hier noch nicht kalt genug?“ Aber der Schaffner liess sich dadurch nicht irremachen. Schweigend nahm er eine Karte nach der anderen und strich über ihre Rückseite mit

einem kurzen Blaustift. Erst als er damit fertig war, griff er nochmals nach dem Heizungshebel und stellte ihn wieder auf „Warm“. Dazu erklärte er: „Bei der grossen Kälte wird der Dampf in den Röhren schnell zu Wasser. Das sammelt sich und lässt den neuen Dampf nicht recht wirken. Ich habe den Hebel auf „Kalt“ gestellt, damit das Wasser ablaufen kann. Sie werden es gleich merken, dass es dadurch nun wärmer wird.“ Da meinte der, der erst gescholten hatte und nun kleinlaut geworden war: „Lieber Mann, warum haben Sie uns das nicht gleich gesagt? Dann wäre ich nicht so böse auf Sie geworden.“ Der Schaffner lächelte ein wenig und erwiderte: „Warum haben Sie mir Böses zugetraut? Ich bin doch für die Reisenden da, ihr Helfer und nicht ihr Feind.“ Damit ging er weiter ins nächste Abteil.

Mir aber schoss es durch den Sinn: „genau so geht es oft zu auf der grossen Lebensbahn. Wir fühlen uns im Leben irgendwie „kaltgestellt“ und zürnen nun mit unserem Geschick. Und der Lenker unseres Lebenswagens und Geschickes muss uns fragen: „glaubst du wirklich, dass ich meine Menschenkinder von Herzen plage und betrübe? Traust du mir nicht zu, dass ich auch mit dem vorübergehenden Leid dein Bestes will?“

Wohl uns, wenn wir beschämt unserem Gott und Vater antworten: „du führst mich doch zum Ziele, auch durch die Nacht!“ Kommt dir ein Schmerz, so halte still, Und frage, was er von dir will. Die ewige Liebe schickt dir keinen Nur darum, dass du solltest weinen.

O. Fritze.

Die stumme Gemeinde

Pastor D. Traugott Hahn erzählt von einem Mann, der viele Jahre an das Krankenlager gefesselt war und sich glühend darnach sehnte, doch einmal wieder in der Kirche, inmitten der Gemeinde anbeten zu dürfen. Eines nachts hatte er einen merkwürdigen Traum. Er war in einer Kirche. Der Organist liess die Finger über die Tasten gleiten, aber kein Ton war zu hören, obwohl der Bälgetreter aus voller Kraft arbeitete. Die Gemeinde öffnete und bewegte die Lippen, wie beim Gesang, aber alles blieb stumm. Nur eine einzige Stimme schwebte durch die grosse Kirche. Dann trat der Pastor vor den Altar und bewegte die Lippen. Kein Ton ging daraus hervor. Er bestieg die Kanzel und schien zu reden, doch blieb wieder alles stumm. Den Kranken überkam ein grosses Erschrecken. Er fragte den Mann, der ihn in die Kirche begleitet hatte, was das bedeute? Der antwortete ihm: Gott will nur solche Anbeter haben, die ihn im Geist und in der Wahrheit anbeten. Die eine Stimme, die du gehört hast, war die eines einfältigen Kindes, das wirklich ohne Nebengedanken sang und betete. Das stieg hinauf zum Himmel, alles übrige bleibt an der Erde, davon kommt kein Ton vor Gott!...

Neuk. Abreisskalender.

Bedrängt von Haderern...

Meine Augen schliess ich klagend,
Klagend öffnen früh sie sich,
Und ich flehe schon verzagend:
Vater, Vater, höre mich!

Ach, der Feinde böses Drängen
Vater, Vater ist zu arg,
Drohn auf allen meinen Gängen,
Find ich Ruhe nur im Sarg?

Vater, öffne Deine Arme,
Herr, bewahr mich in der Not,
Sieh, Dein Kind, es fleht im Harme,
Schütz mich vor und nach dem Tod...
Budapest, am 15-ten Juli 1941.

Viktor Mohr.

— Den ersten Sonntag im Monat wird vormittag um $\frac{1}{4}11$ Uhr der Gottesdienst immer in deutscher Sprache gehalten. — Gleichso findet den 2. und 4. Sonntag nachmittags um 3 Uhr deutscher Gottesdienst statt.

— Jeden Donnerstag um $\frac{1}{2}8$ Uhr ist in der Kirche Morgengottesdienst in deutscher Sprache.

— Im Rahmen des Herbstprogrammes werden immer Donnerstag abends um 6 Uhr von Frau Senior Alice Margócsy folgende Vorträge gehalten: Am 22. Oktober über das Thema: „Kuturgehalt der lutherischen Reformation“, am 19. November über das Thema „Zeitfragen im Spiegel des Evangeliums“ und am 17. Dezember eine Adventsbetrachtung: „Jesus steht vor der Tür“. Zu diesen Vorträgen werden unsere deutschsprechenden Glaubensgenossen auch hiemit herzlich eingeladen.

Felélős kiadó: Mohr Gedeon, Kassa, Kossuth Lajos-u. 3. Telefon: 35-96. Az értesítő ára 50 fillér. Ezt az összeget Várkoly Miklós főgondnok üzletében Kossuth Lajos-u. 3), Molnár Endre (Nemzeti-tér 3), Fleischer és Schirger-cég pénztáránál (Fő-u. 2) kitett perselybe kérjük beszolgáltatni. A nyomdaköltség fedezésére felülfizetést köszönettel fogadunk. — Nyomta: „Wiko“ kő- és könyvnyomda, Kassa, Luther-utca 19. szám.